

CONSTITUȚIA
REPUBLICII SLOVENIA

SI

CONSTITUȚIA REPUBLICII SLOVENIA

Prezentare generală

Prof. univ. dr. Elena Simina TĂNĂSESCU

1. Scurt istoric

Cu o populație de aproximativ două milioane de locuitori și 200.000 km², Slovenia și-a dobândit independența după 1990, ca urmare a destrămării fostei Republici Federale a Iugoslaviei în urma războiului civil. În Slovenia, războiul a durat 10 zile, fără să fie înregistrat un număr de victime comparabil cu cel din alte state ale fostei Iugoslavii. Declarația sa de independență a fost confirmată în cadrul referendumului organizat la 25 iunie 1991.

Constituția actuală a Sloveniei a fost adoptată în anul 1991, fiind revizuită în mai multe rânduri (1997, 2000, 2003, 2004, 2006, 2013). În dispozițiile sale generale, Constituția definește Slovenia ca republică democrată, întemeiată pe dreptul permanent și inalienabil al națiunii slovene la autodeterminare, în care respectarea legii și a statului social este obligatorie.

Începând cu 2004, Slovenia a devenit stat membru atât al Uniunii Europene, cât și al Organizației Tratatului Nord-Atlantic. Odată cu îndeplinirea criteriilor de convergență în 2007, Slovenia s-a alăturat și zonei Euro. În același an, Slovenia a aderat la spațiul Schengen. Slovenia și-a asumat președinția Consiliului Uniunii Europene pentru primul semestru din 2008.

Constituția Sloveniei conține 174 de articole grupate în 10 capitole ce încep cu prevederi generale privind caracteristicile și simbolurile statului sloven, precum și regulile aplicabile în raporturile dintre dreptul sloven și cel internațional, urmate de capitole referitoare la drepturile omului și libertățile fundamentale, relațiile economice și sociale, organizarea statului și principalele autorități publice centrale și locale, finanțele publice (inclusiv Curtea de Conturi), constituționalitate și legalitate (cu referire, printre altele, la contenciosul administrativ și la Avocatul Poporului), Curtea Constituțională beneficiind de un capitol aparte, ca și procedura de revizuire a Constituției; textul Constituției se încheie cu dispozițiile tranzitorii și finale. Art. 44 instituie principiul suveranității populare și stabilește dreptul fiecărui cetățean de a participa la treburile publice.

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Slovenia este republică parlamentară, dispozițiile constituționale consacrand în mod expres principiul separării celor trei puteri în stat (art. 3).

Puterea legislativă este exercitată de Adunarea Națională, autoritate deliberativă desemnată prin sufragiu universal și direct, liber exprimat de toți cetățenii.

Adunarea Națională este formată din 90 de deputați, aleși prin vot universal, egal, direct și secret pentru un mandat de patru ani (art. 81), conform principiului reprezentării proporționale. Două locuri sunt rezervate reprezentanților minorităților etnice maghiare și italiene. Alegerile pentru Adunarea Națională sunt convocate de către Președintele Republicii (art. 81).

Deputații nu au obligația de a respecta niciun fel de instrucțiuni și beneficiază de imunitate, neputând fi trași la răspundere penală pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în sesiunile Adunării Naționale sau ale organelor sale de lucru și nici arestați sau urmăriți penal fără încuviințarea Adunării Naționale, cu excepția infracțiunilor flagrante pentru care este prevăzută o pedeapsă cu închisoarea mai mare de cinci ani (art. 82).

Procesul legislativ este punctat și de intervenția Consiliului Național cu rol de a doua cameră menită să ofere contrapondere și control asupra primeia, dar lipsită de competențe decizionale, organ de stat constituit după criteriile de reprezentare socioprofesională și economică ce joacă în alte state doar un rol consultativ și este cunoscut sub denumirea de Consiliu Economic și Social. Consiliul Național este format din 40 de membri, aleși dintre reprezentanții unor categorii socioprofesionale specificate la art. 96 din Constituție. Mandatul acestui organ este de cinci ani, membrii beneficiind de o imunitate similară cu cea a deputaților. Competențele sale sunt prevăzute la art. 97 din Constituție, fiind legate de propunerea adoptării unor legi, solicitarea reexaminării legilor, emiterea avizelor solicitate de Adunarea Națională, desfășurarea unor anchete în probleme de importanță publică.

Adunarea Națională adoptă legi, decizii, ratifică tratate, exercită atribuții legate de declararea stării de urgență sau de război, la propunerea Guvernului (art. 92), decide cu privire la utilizarea forțelor armate; aceste ultime atribuții pot fi exercitate de către Președintele Republicii, dacă nu este posibilă convocarea Adunării Naționale (art. 92). De asemenea, la solicitarea Consiliului Național sau a unei treimi din numărul deputaților, Adunarea Națională poate dispune efectuarea unor anchete de către o comisie ce va avea competențe comparabile celor ale autorităților judiciare în materie de cercetare și examinare (art. 93).

O atribuție specială vizează convocarea unui referendum cu privire la intrarea în vigoare a unei legi adoptate, în cazul în care acesta este solicitat de cel puțin 40.000 de alegători. Nu se poate totuși organiza un referendum pentru aprobarea legilor ce reglementează domeniile expres menționate la art. 90 din Constituție.

Legile adoptate de Adunarea Națională sunt supuse promulgării de către Președintele Republicii în termen de cel mult opt zile de la adoptare. Solicitarea de reexaminare a legii poate fi făcută de către Consiliul Național (art. 91).

Puterea executivă este exercitată de către Președintele Republicii și de Guvern.

Președintele este ales prin sufragiu direct și secret pentru un mandat de cinci ani, cu majoritatea voturilor valabil exprimate, numai dintre cetățenii sloveni

(art. 103). Președintele nu poate cumula mai mult de două mandate. Alegerile pentru Președinte sunt convocate de către Președintele Adunării Naționale, acesta exercitând și atribuțiile Președintelui Republicii în caz de interimat (art. 106). Înainte de preluarea funcției, Președintele Republicii depune un jurământ în fața Adunării Naționale (art. 104).

Funcția de Președinte al Republicii este incompatibilă cu orice altă funcție sau ocupație publică (art. 105).

Dacă Președintele Republicii încalcă Constituția sau încalcă în mod grav o lege în exercitarea atribuțiilor sale, el poate fi pus sub acuzare de Adunarea Națională în fața Curții Constituționale. Curtea Constituțională va decide în sensul fie al admiterii, fie al respingerii acuzațiilor și poate decide eliberarea din funcție a Președintelui cu votul majoritar a două treimi din judecători. La primirea unei rezoluții de punere sub acuzare din partea Adunării Naționale, Curtea Constituțională poate decide suspendarea din funcție a Președintelui Republicii până la pronunțarea unei decizii referitoare la punerea sub acuzare (art. 109).

Principalele atribuții ale Președintelui Republicii sunt prevăzute la art. 107 din Constituție (convoacă alegerile pentru Adunarea Națională, promulgă legi, numește funcționarii statului în cazurile prevăzute de lege, numește și recheamă ambasadorii și trimișii Republicii și primește scrisorile de acreditare a reprezentanților diplomați străini, emite instrumente de ratificare, decide cu privire la acordarea grațierii, conferă decorații și titluri onorifice).

Dacă nu este posibilă întrunirea Adunării Naționale din cauza stării de urgență sau de război, Președintele Republicii poate emite decrete cu putere de lege la propunerea Guvernului, având obligația de a le supune pentru confirmare Adunării Naționale în cadrul următoarei întruniri a acesteia (art. 108).

Guvernul este format din Președinte și miniștri și toți depun jurământul în fața Adunării Naționale (art. 113). Președintele Guvernului este ales de Adunarea Națională cu votul secret al majorității deputaților, propus de Președintele Republicii, după consultarea cu liderii grupurilor parlamentare. Dacă nu este ales niciun candidat nici după a doua rundă de consultări (în această etapă pot fi propuși candidați atât de către Președintele Republicii, cât și de către deputați sau grupurile parlamentare), Președintele Republicii dizolvă Adunarea Națională, cu excepția cazului în care aceasta nu decide în 48 de ore organizarea de noi alegeri pentru funcția de Președinte al Guvernului (art. 111).

Miniștrii sunt numiți și demisi de Adunarea Națională la propunerea Președintelui Guvernului, după ce au fost audiați de comisiile din cadrul Adunării Naționale (art. 112).

În îndeplinirea prerogativelor lor, atât Guvernul, cât și miniștrii sunt independenți și răspund în fața Adunării Naționale, miniștrii fiind responsabili în solidar pentru activitatea Guvernului, dar și pentru activitatea propriului minister (art. 114).

Guvernul poate solicita acordarea unui vot de încredere din partea Adunării Naționale, inclusiv în vederea adoptării unei legi sau a unei alte decizii. Neacordarea încrederii echivalează cu o moțiune de cenzură, Adunarea Națională fiind obligată să aleagă un nou Președinte al Guvernului, în caz contrar fiind posibilă dizolvarea acesteia de către Președintele Republicii (art. 117). Demiterea Președintelui Guvernului și, implicit, a Guvernului este posibilă și în urma adoptării unei moțiuni de cenzură de către Adunarea Națională (art. 116), ce poate surveni inclusiv în urma dezbaterii pe marginea unei interpelări (art. 118).

Adunarea Națională poate pune sub acuzare Președintele Guvernului sau miniștrii în fața Curții Constituționale pentru acuzația de încălcare a Constituției și a legilor pe durata executării îndatoririlor lor (art. 119).

Președintele Guvernului răspunde de asigurarea unității conducerii politice și administrative a Guvernului și coordonează activitatea miniștrilor (art. 114).

În afara autorităților aparținând celor trei puteri clasice, mai sunt reglementate la nivel constituțional Avocatul Poporului și Curtea de Conturi.

Avocatul Poporului are rolul de a asigura protejarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în relația cu autoritățile statului, autoritățile locale autonome și titularii autorității publice. Art. 159 din Constituție prevede că pot fi înființați prin lege și avocați ai poporului specializați pentru anumite domenii.

Curtea de Conturi este desemnată în temeiul art. 150 din Constituție drept cea mai înaltă autoritate pentru supravegherea conturilor statului, a bugetului de stat și a cheltuielilor publice. Curtea de Conturi este independentă în îndeplinirea atribuțiilor sale și este obligată să respecte Constituția și legile. Membrii Curții de Conturi sunt numiți de Adunarea Națională (art. 151).

3. Puterea judecătorească

Puterea judecătorească este exercitată de către judecători independenți.

Sistemul judiciar din Slovenia este format din instanțe judecătorești ordinare, fiind interzisă înființarea de instanțe extraordinare sau de instanțe militare pe timp de pace (art. 126). Curtea Supremă este cea mai înaltă instanță a statului, hotărând asupra căilor de atac ordinare și extraordinare (art. 127).

Judecătorii exercită o funcție permanentă (art. 129), fiind aleși de Adunarea Națională la propunerea Consiliului Judiciar (art. 130), organ format din 11 membri. Aceste autorități au atribuții similare și în cazul demiterii unui judecător, atunci când încalcă grav Constituția sau o lege în exercițiul funcției judecătorești. De asemenea, Adunarea Națională demite un judecător în cazul în care acesta este condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru comiterea unei infracțiuni cu bună știință, abuzând de funcția sa (art. 132).

Cu toate acestea, nicio persoană care participă la luarea unor hotărâri judecătorești nu poate fi trasă la răspundere pentru o opinie exprimată în cadrul procesului de luare a deciziilor în instanțele judecătorești, iar dacă un judecător este suspectat de comiterea unei infracțiuni în exercitarea funcției judiciare,

acesta nu poate fi arestat și nu poate fi declanșată urmărirea penală împotriva sa fără consimțământul Adunării Naționale (art. 134).

Funcția judecătorească nu este compatibilă cu funcțiile ocupate în cadrul altor organe de stat, organe ale autonomiei locale sau în cadrul organelor partidelor politice, ori cu alte funcții și activități prevăzute de lege (art. 133). Incompatibilități similare sunt prevăzute pentru exercitarea funcției de procuror (art. 136).

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Slovenia are o lungă tradiție a regionalismului și autoguvernării locale. La nivel constituțional autonomia locală este garantată potrivit art. 9 din Constituție.

Conform art. 138 din Constituție, autonomia locală este exercitată de către locuitorii Sloveniei în municipalități și alte comunități locale (cum ar fi regiunile). Municipalitățile (numărul minim pentru constituirea lor fiind între 5.000 și 20.000 de locuitori) au statutul unor comunități locale autonome, în condițiile în care teritoriul unei municipalități include o așezare sau mai multe așezări unite de nevoile și interesele comune ale locuitorilor, fiind înființate prin lege, în urma unui referendum local. Regiunile sunt comunități locale autonome care gestionează treburi locale de importanță mai mare, precum și anumite treburi de importanță regională prevăzute de lege, introducerea lor în Constituție survenind revizuirii din 2006.

Printre atribuțiile municipalităților se numără administrarea activelor respectivelor comunități, facilitarea dezvoltării economice, înființarea de școli, construirea și întreținerea drumurilor locale. Autoritatea municipală dispune de un primar, un consiliu municipal și un comitet de supraveghere, consiliul municipal fiind cel mai important factor în procesul decizional. Primarul este ales direct, reprezintă municipalitatea și prezidează consiliul municipal.

Atribuțiile de competență provinciei includ contribuții la dezvoltarea economică, socială și culturală, protecția mediului înconjurător, asigurarea legăturilor pentru transport în provincie și furnizarea utilităților publice.

Autonomia locală implică autonomie decizională (competențele unei municipalități includ treburile locale ce pot fi reglementate de municipalitate în mod autonom și care afectează numai locuitorii respectivei municipalități – art. 140) și financiară (municipalitățile se finanțează, în măsura unei dezvoltări economice suficiente, din surse proprii – art. 141). Legalitatea activității autorităților comunității locale este supusă controlului de tutelă al statului (art. 144).

5. Drepturi fundamentale

Catalogul drepturilor este amplu; textul Constituției face distincție între drepturile omului și libertățile fundamentale, ce regroupează, în genere, drepturi de prima generație, și raporturile economice și sociale, care includ prevederi referitoare mai degrabă la drepturi de a doua generație.

Din motive de ordin istoric și geopolitic, o atenție specială este acordată drepturilor specifice ale minorităților etnice, cum ar fi exprimarea afilierii

etnice, dreptul de a-și folosi limba și propriul alfabet, drepturi de reprezentare politică etc. Conform dispozițiilor constituționale, statul sloven protejează pe teritoriul său drepturile omului și libertățile fundamentale, în particular pe cele ale comunităților autohtone de etnici italieni și maghiari (art. 5), dar și de etnici romi (art. 65). Celelalte minorități naționale sunt protejate de dispozițiile generale cu privire la autodeterminare ale art. 61 și 62. În același timp, se face vorbire și despre protecția statului pentru minoritățile slovene din țările învecinate și pentru emigranții și lucrătorii sloveni din străinătate. În privința cetățenilor străini, aceștia pot beneficia atât de drepturile garantate de Constituție și legi (cu excepția drepturilor de care se bucură numai cetățenii Sloveniei), cât și de drepturi și privilegii speciale în Slovenia, natura și limitele acestora fiind reglementate prin lege (art. 5 și 13).

După afirmarea acestor principii generale, Constituția slovenă oferă un cadru de protecție deplină drepturilor și libertăților fundamentale (capitolul II reprezintă un catalog de 52 de drepturi și libertăți), aparținând tuturor generațiilor și categoriilor de drepturi fundamentale: inviolabilități (spre exemplu: inviolabilitatea vieții, interzicerea torturii, protecția libertății individuale, protecția persoanei și a demnității umane, protecția datelor cu caracter personal), drepturi social-economice și culturale (spre exemplu: dreptul la proprietate privată și la moștenire, libertatea muncii, dreptul la securitate socială, drepturile persoanelor cu dizabilități, drepturile copiilor), drepturi social-politice (spre exemplu: libertatea de exprimare, dreptul la rectificare și replică, libertatea de conștiință, dreptul de întrunire și asociere), drepturile politice (spre exemplu: dreptul de vot), drepturile-garanții (spre exemplu: dreptul de petiționare, dreptul la despăgubire). Pe lângă acestea, sunt garantate și o serie de drepturi procesuale, similare celor recunoscute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului: dreptul la protecție judiciară, dreptul la căi de atac, prezumția de nevinovăție, principiul legalității în dreptul penal, garanții legale în procedurile penale, interzicerea dublei incriminări. În privința drepturilor de a doua generație trebuie subliniată atenția specială acordată garantării lor nu doar juridice, ci și materiale, precum și atentul dozaj și echilibru impuse între libertățile de primă generație (proprietatea privată, inițiativa economică, libera concurență etc.) și interesul public ori drepturile sociale.

Îngrădirea, suspendarea și restrângerea temporară a exercitării drepturilor și libertăților fundamentale pot avea loc numai în condițiile restrictive prevăzute de Constituție (art. 15, 16).

6. Raporturile dintre dreptul intern și dreptul Uniunii Europene

În urma revizuirii textului constituțional în anul 2003 au fost introduse o serie de dispoziții speciale (art. 3a) care reglementează transferul unei părți a drepturilor suverane ale Sloveniei către organizații internaționale care au la bază respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a democrației și a principiilor statului de drept, precum și posibilitatea de a încheia o alianță defensivă cu

diferite state care au ca fundament respectarea acestor valori. Un astfel de transfer poate avea loc numai în baza unui tratat ratificat de Adunarea Națională (cu votul majoritar a două treimi din deputați), înaintea ratificării sale, organul legislativ având dreptul de a convoca un referendum. O propunere este adoptată în cadrul unui referendum dacă votul valabil al majorității alegătorilor a fost exprimat în favoarea acesteia, iar Adunarea Națională are obligația de a respecta rezultatul referendumului. În cazul în care acest referendum a avut loc, nu poate fi convocat un referendum privind legea de ratificare a tratatului respectiv. În baza calității sale de membru al acestor organizații internaționale, Slovenia și-a asumat, prin aceleași dispoziții constituționale, obligația de a aplica actele juridice și deciziile adoptate în cadrul respectivelor organizații.

Legiuitorul constituant a prevăzut obligația Guvernului de a informa prompt și, ulterior, de a lua în considerare poziția adoptată de Adunarea Națională cu privire la propunerile de acte și decizii, precum și cu privire la propriile activități, în cadrul procedurilor de adoptare a actelor juridice și a deciziilor de către organizațiile internaționale cărora Slovenia le-a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane. Raporturile dintre Adunarea Națională și Guvern care rezultă din aplicarea acestor prevederi sunt reglementate în detaliu printr-o lege adoptată cu două treimi din voturile deputaților prezenți.

Dispozițiile mai sus citate (art. 3a) au fost aplicate în privința referendumurilor privind aderarea Sloveniei la Uniunea Europeană și la Organizația Tratatului Nord-Atlantic.

7. Controlul de constituționalitate

Curtea Constituțională este compusă din nouă judecători, aleși (dintre experții în drept) de Adunarea Națională, la propunerea Președintelui Republicii, pentru un singur mandat de nouă ani. Președintele Curții, ales dintre judecători, este ales pentru un mandat de trei ani.

În privința statutului, funcția de judecător la Curtea Constituțională nu este compatibilă cu alte funcții publice în cadrul organelor statului, organelor autonomiei locale sau organelor partidelor politice, și nici cu alte funcții și activități care, potrivit legii, nu sunt compatibile cu funcția de judecător al Curții Constituționale. Judecătorii Curții Constituționale se bucură de aceeași imunitate conferită membrilor Adunării Naționale, în limitele decise de aceasta.

Atribuțiile Curții sunt prevăzute, nelimitativ, în art. 160 din Constituție și pot fi comparate cu cele ale Tribunalului Constituțional german. Astfel, Curtea Constituțională decide cu privire la: conformitatea legilor cu Constituția; conformitatea legilor și a altor reglementări cu tratatele ratificate și cu principiile generale ale dreptului internațional; conformitatea reglementărilor cu Constituția și cu legile; conformitatea reglementărilor comunității locale cu Constituția și cu legile; conformitatea actelor generale emise pentru exercitarea autorității publice cu Constituția, legile și reglementările; plângerile care au ca obiect constituționalitatea

determinate de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin acte individuale; conflictele de competență dintre stat și comunitățile locale și între comunitățile locale; conflictele de competență dintre instanțe și alte autorități ale statului; conflictele de competență dintre Adunarea Națională, Președintele Republicii și Guvern; neconstituționalitatea actelor și a activităților partidelor politice.

Subiecte de sezină pot fi instanțele judecătorești; în acest caz (control de constituționalitate posterior), instanțele judecătorești, considerând că o lege pe care ar trebui să o aplice într-o cauză aflată pe rolul lor este neconstituțională, trebuie să suspende procedurile judiciare și să inițieze proceduri în fața Curții Constituționale (art. 156). Inițierea procedurii în fața Curții poate fi cerută de orice persoană care demonstrează un interes legal (art. 162).

Efectele deciziilor Curții constau în abrogarea integrală sau parțială a legii (sau a altor reglementări) declarate neconstituționale, decizia producând efecte în termen de cel mult un an.

CONSTITUȚIA REPUBLICII SLOVENIA

PREAMBUL

Având în vedere Carta Constituțională Fundamentală privind Suveranitatea și Independența Republicii Slovenia și drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și dreptul fundamental și permanent al națiunii slovene la autodeterminare și având în vedere faptul istoric prin care, printr-o luptă de secole pentru eliberarea națiunii noi, slovenii, ne-am construit identitatea națională și ne-am afirmat statalitatea, Adunarea Republicii Slovenia adoptă prezenta Constituție.

CAPITOLUL I Prevederi generale

Art. 1

Slovenia este republică democratică.

Art. 2

Slovenia este un stat de drept și un stat social.

Art. 3

Slovenia este un stat al tuturor cetățenilor săi și se întemeiază pe dreptul permanent și inalienabil al națiunii slovene la autodeterminare.

În Slovenia, puterea aparține poporului. Cetățenii exercită această putere direct și prin alegeri, potrivit principiului separării puterilor legislativă, executivă și judecătorească.

Art. 3a

În baza unui tratat ratificat de Adunarea Națională cu votul majoritar a două treimi din deputați, Slovenia poate transfera exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane unor organizații internaționale care are la bază respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a democrației și a principiilor statului de drept și poate încheia o alianță defensivă cu diferite state care au ca fundament respectarea acestor valori.

Înainte de ratificarea unui tratat menționat la alineatul de mai sus, Adunarea Națională poate convoca un referendum. O propunere este adoptată în cadrul unui referendum dacă votul valabil al majorității alegătorilor a fost exprimat în favoarea acesteia. Adunarea Națională are obligația de a respecta rezultatul referendumului. Dacă acest referendum a avut loc, nu poate fi convocat un referendum privind legea de ratificare a tratatului respectiv.

Actele juridice și deciziile adoptate în cadrul organizațiilor internaționale cărora Slovenia le-a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane vor fi aplicate în Slovenia în baza reglementării legale a acestor organizații.

În cadrul procedurilor de adoptare a actelor juridice și a deciziilor în cadrul organizațiilor internaționale cărora Slovenia le-a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane, Guvernul va informa în mod prompt Adunarea Națională cu privire la propunerile de acte și decizii, precum și cu privire la propriile activități. În această privință, Adunarea Națională poate adopta poziții pe care Guvernul le va lua în considerare în activitățile sale. Relația dintre Adunarea Națională și Guvern, care rezultă din prezentul alineat, va fi reglementată în detaliu printr-o lege adoptată cu două treimi din voturile deputaților prezenți.

Art. 4

Slovenia este un stat unitar și indivizibil.

Art. 5

Pe teritoriul său, statul protejează drepturile omului și libertățile fundamentale. Statul protejează și garantează drepturile comunităților autohtone de etnici italieni și maghiari. Statul continuă să aibă grijă de minoritățile naționale autohtone slovene din țările învecinate și de emigranții și lucrătorii sloveni din străinătate și promovează contactele lor cu țara de origine. Statul asigură conservarea bogățiilor naturale, a moștenirii culturale și creează oportunități pentru dezvoltarea armonioasă a societății și culturii în Slovenia.

Slovenii care nu dețin cetățenie slovenă pot beneficia de drepturi și privilegii speciale în Slovenia. Natura și limitele acestor drepturi și privilegii sunt reglementate prin lege.

Art. 6

Stema Sloveniei este în formă de scut. În mijlocul scutului, pe fond albastru, este o reprezentare în culoarea albă a muntelui Triglav, sub care sunt două linii ondulate albastre care simbolizează marea și râurile, iar deasupra sunt trei stele aurii cu șase colțuri care formează un triunghi cu vârful în jos. Scutul este încadrat într-un chenar roșu. Stema este concepută potrivit unui set standard de geometrie și culoare.

Drapelul Sloveniei este drapelul național al Sloveniei în culorile alb-albastru-roșu cu stema Sloveniei. Raportul dintre lățimea și lungimea drapelului este de unu la doi. Ordinea culorilor drapelului este: alb, albastru și roșu. Fiecare culoare ocupă o bandă orizontală care acoperă o treime din suprafața drapelului. Stema

este plasată în partea superioară stânga a drapelului, jumătate în porțiunea albă și cealaltă jumătate în porțiunea albastră.

Imnul național al Sloveniei este „Zdravljica”.

Utilizarea stemei, a drapelului și a imnului național sunt prevăzute de lege.

Art. 7

Comunitățile religioase sunt separate de stat.

Comunitățile religioase se bucură de drepturi egale; acestea își desfășoară activitatea în mod liber.

Art. 8

Legile și celelalte reglementări trebuie să respecte principiile general acceptate de drept internațional și tratatele care sunt obligatorii pentru Slovenia. Tratatele ratificate și publicate se aplică în mod direct.

Art. 9

Autonomia locală este garantată în Slovenia.

Art. 10

Capitala Sloveniei este Ljubljana.

Art. 11

Limba oficială în Slovenia este limba slovenă. În municipalitățile în care locuiesc comunități de etnici italieni sau maghiari, limbile italiană sau maghiară vor fi, de asemenea, limbi oficiale.

Art. 12

Cetățenia slovenă este reglementată prin lege.

Art. 13

Conform tratatelor, străinii din Slovenia se bucură de toate drepturile garantate prin prezenta Constituție și prin legi, cu excepția drepturilor de care se bucură numai cetățenii Sloveniei, în baza prezentei Constituții sau în baza legii.

SI

CAPITOLUL II

Drepturile omului și libertățile fundamentale

Art. 14. EGALITATEA ÎN FAȚA LEGII

În Slovenia, drepturile omului și libertățile fundamentale sunt garantate oricărei persoane, indiferent de originea etnică, rasă, sex, limbă, religie, convingerea politică sau de altă natură, situație materială, naștere, educație, statut social, dizabilitate sau orice alte împrejurări personale.

Toate persoanele sunt egale în fața legii.

Art. 15. EXERCITAREA ȘI ÎNGRĂDIREA DREPTURILOR

Drepturile omului și libertățile fundamentale sunt exercitate în mod direct în baza Constituției.

Modalitatea de exercitare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi reglementată prin lege dacă este prevăzut în Constituție sau dacă este necesar datorită naturii specifice a unui drept sau a unei libertăți individuale.

Drepturile omului și libertățile fundamentale sunt îngădite numai de drepturile altor persoane și în cazurile prevăzute de prezenta Constituție.

Este garantată protecția juridică a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și dreptul de a obține reparații pentru încălcarea acestor drepturi și libertăți.

Drepturile omului și libertățile fundamentale reglementate prin legi în vigoare în Slovenia nu pot fi îngădite pe motivul că respectivul drept sau respectiva libertate nu este recunoscut(ă) în prezenta Constituție sau este recunoscut(ă) într-o măsură mai mică.

Art. 16. SUSPENDAREA ȘI RESTRICȚIA TEMPORARĂ A DREPTURILOR

Drepturile omului și libertățile fundamentale prevăzute de prezenta Constituție pot fi suspendate sau restrânse temporar pe durata războiului sau a stării de urgență. Drepturile omului și libertățile fundamentale pot fi suspendate sau restrânse numai pe durata războiului sau a stării de urgență, însă numai în măsura cerută de aceste împrejurări și numai dacă măsurile adoptate nu creează inegalități exclusiv pe bază de rasă, origine etnică, sex, limbă, religie, convingere politică sau de altă natură, situație materială, naștere, educație, statut social sau orice alte împrejurări personale.

Prevederea de la alineatul precedent nu permite o suspendare sau restrângere temporară a drepturilor prevăzute la articolele 17, 18, 21, 27, 28, 29 și 41.

Art. 17. INVIOABILITATEA VIEȚII

Viața este inviolabilă. Nu există pedeapsă capitală în Slovenia.

Art. 18. INTERZICEREA TORTURII

Nicio persoană nu poate fi supusă torturii, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. Se interzice efectuarea de experimente medicale sau științifice pe orice persoană fără consimțământul liber al acesteia.

Art. 19. PROTECȚIA LIBERTĂȚII INDIVIDUALE

Orice persoană are dreptul la libertate individuală.

Nicio persoană nu poate fi privată de libertatea sa, cu excepția cazurilor și potrivit procedurilor prevăzute prin lege.

Orice persoană privată de libertate trebuie să fie informată imediat, în limba sa maternă sau într-o limbă pe care o înțelege, cu privire la motivele pentru care este privată de libertate. Ulterior, în cel mai scurt timp posibil, acestei persoane trebuie să i se aducă de asemenea la cunoștință motivul pentru care a fost privată

de libertate. Aceasta trebuie informată imediat că nu are obligația de a face vreo declarație, că are dreptul la reprezentare juridică imediată la alegerea sa și că, la solicitarea sa, autoritatea competentă trebuie să-i informeze familia sau apropiații cu privire la privarea sa de libertate.

Art. 20. MANDATE DE AREST ȘI DURATA ARESTULUI

O persoană suspectată că a comis o infracțiune poate fi arestată numai în baza unui mandat judecătoresc, când acest lucru este absolut necesar pentru desfășurarea procedurilor penale sau din motive ce țin de siguranța publică.

În momentul arestării, însă fără a depăși 24 de ore de la acest moment, persoanei arestate trebuie să-i fie înmănat mandatul judecătoresc motivat. Persoana arestată are dreptul de a contesta mandatul judecătoresc, iar instanța va hotărî asupra acestuia în termen de 48 de ore. O persoană poate fi ținută în arest numai atâta timp cât există motive legale pentru acest lucru, însă nu mai mult de trei luni de la data privării de libertate. Curtea Supremă poate prelungi arestul cu încă trei luni.

Dacă nu sunt formulate acuzații până la sfârșitul acestor perioade, suspectul va fi eliberat.

Art. 21. PROTECȚIA PERSOANEI ȘI A DEMNITĂȚII UMANE

Respectarea persoanei și a demnității umane sunt garantate în procedurile penale și în toate celelalte proceduri juridice, precum și pe durata privării de libertate și a executării pedepselor.

Este interzisă orice formă de violență împotriva oricărei persoane a cărei libertate a fost îngrădită în orice mod, precum și folosirea oricărei forme de coerciție pentru a obține mărturii și declarații.

Art. 22. PROTECȚIA EGALĂ A DREPTURILOR

Protecția egală a drepturilor este garantată tuturor persoanelor în cadrul procedurilor judiciare în fața instanței judecătorești și în fața altor autorități ale statului, ale comunității locale și a celor care dețin autoritatea publică de a decide cu privire la drepturile, îndatoririle sau interesele sale legale.

Art. 23. DREPTUL LA PROTECȚIE JUDICIARĂ

Orice persoană are dreptul ca orice decizie referitoare la drepturile, îndatoririle sale sau orice acuzații formulate împotriva sa să fie luată fără întârzieri necuvenite de către o instanță independentă și imparțială, constituită în baza legii.

O astfel de persoană poate fi judecată numai de către un judecător numit în mod legal potrivit normelor stabilite anterior prin lege și prin reglementările judiciare.

Art. 24. CARACTERUL PUBLIC AL PROCEDURILOR JUDICIARE

Ședințele de judecată sunt publice. Hotărârile judecătorești sunt pronunțate în ședință publică. Excepțiile sunt prevăzute prin lege.

Art. 25. DREPTUL LA CĂI DE ATAC

Dreptul de a formula recurs sau orice altă cale de atac împotriva hotărârilor instanțelor și ale altor autorități ale statului, ale comunității locale și ale celor care dețin autoritatea publică care decid cu privire la drepturile, îndatoririle sau interesele legale ale unei persoane este garantat.

Art. 26. DREPTUL LA DESPĂGUBIRE

Orice persoană are dreptul la despăgubire pentru prejudiciile cauzate de acțiuni nelegale în legătură cu exercitarea oricărei funcții sau a oricărei alte activități de către o persoană sau un organism care îndeplinește respectiva funcție ori activitate sub autoritatea statului, a comunității locale sau în calitate de titular al autorității publice.

Orice persoană vătămată are de asemenea dreptul de a solicita, potrivit legii, despăgubire direct de la persoana sau organismul care i-a cauzat prejudiciul.

Art. 27. PREZUMȚIA DE NEVINOVĂȚIE

Orice persoană acuzată de o infracțiune este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției în baza unei hotărâri judecătorești definitive.

Art. 28. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII ÎN DREPTUL PENAL

Nicio persoană nu poate fi pedepsită pentru săvârșirea unei fapte care nu a fost declarată infracțiune potrivit legii sau pentru care nu a fost prevăzută nicio pedeapsă la momentul săvârșirii acesteia.

Faptele care constituie infracțiuni sunt stabilite, iar pedepsele corespunzătoare sunt pronunțate potrivit legii în vigoare la momentul săvârșirii faptei, cu excepția cazului în care legea mai recentă este mai favorabilă infractorului.

Art. 29. GARANȚII LEGALE ÎN PROCEDURILE PENALE

În afara egalității absolute, oricărei persoane acuzate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să îi fie garantate următoarele drepturi:

- dreptul de a avea suficient timp și mijloace pentru pregătirea apărării;
- dreptul de a fi prezentă la proces și de a se apăra singură sau de a fi apărată de un reprezentant legal;
- dreptul de a prezenta toate dovezile în apărarea sa;
- dreptul de a nu se incrimina pe sine sau membrii familiei ori apropiații, sau de a-și recunoaște vinovăția.

Art. 30. DREPTUL LA REABILITARE ȘI DESPĂGUBIRE

Orice persoană condamnată pe nedrept pentru săvârșirea unei infracțiuni sau privată de libertate fără motiv are dreptul la rehabilitare și despăgubire, precum și alte drepturi prevăzute de lege.

Art. 31. INTERZICEREA DUBLEI INCRIMINĂRI

Nicio persoană nu poate fi condamnată sau pedepsită de două ori pentru aceeași infracțiune pentru care procedurile penale au fost în final respinse sau

pentru care acuzația a fost în final respinsă ori pentru care persoana a fost achitată sau condamnată prin hotărâre definitivă.

Art. 32. LIBERTATEA DE CIRCULAȚIE

Orice persoană are dreptul la liberă circulație, dreptul de a-și alege reședința, de a părăsi țara și de a se întoarce în orice moment.

Acest drept poate fi limitat prin lege, dar numai dacă acest lucru este necesar pentru a asigura desfășurarea procedurilor penale, pentru împiedicarea răspândirii bolilor infecțioase, pentru protejarea ordinii publice sau dacă este cerut în scopul apărării statului.

Intrarea și durata șederii străinilor în țară pot fi limitate în baza legii.

Art. 33. DREPTUL LA PROPRIETATE PRIVATĂ ȘI LA MOȘTENIRE

Dreptul la proprietate privată și la moștenire este garantat.

Art. 34. DREPTUL LA DEMNITATE ȘI SIGURANȚĂ PERSONALĂ

Orice persoană are dreptul la demnitate și siguranță personală.

Art. 35. PROTECȚIA DREPTULUI LA VIAȚĂ PRIVATĂ ȘI DREPTURI PRIVIND PERSONALITATEA

Inviolabilitatea integrității fizice și mentale ale oricărei persoane, a vieții sale private și a drepturilor sale privind personalitatea este garantată.

Art. 36. INVIOLABILITATEA DOMICILIULUI

Domiciliul este inviolabil.

Nicio persoană nu poate pătrunde, fără un ordin judecătoresc, în domiciliul sau în alte incinte ale unei alte persoane și nu le poate percheziționa împotriva voinței rezidentului.

Orice persoană al cărei domiciliu sau ale cărei alte incinte sunt percheziționate are dreptul de a fi prezentă în persoană sau prin reprezentant.

Percheziția poate avea loc numai în prezența a doi martori.

Sub rezerva condițiilor prevăzute de lege, un funcționar poate pătrunde în domiciliul sau în alte incinte ale altei persoane fără ordin judecătoresc și, în împrejurări excepționale, poate efectua o percheziție în absența martorilor, dacă acest lucru este absolut necesar pentru prinderea directă a unei persoane care a săvârșit o infracțiune sau pentru protejarea persoanelor ori a proprietății.

Art. 37. PROTECȚIA SECRETULUI CORESPONDENȚEI ȘI AL ALTOR MIJLOACE DE COMUNICARE

Secretul corespondenței și al altor mijloace de comunicare este garantat.

Suspendarea pentru o perioadă determinată, în baza unui mandat judecătoresc, a protecției secretului corespondenței și al altor mijloace de comunicare și a inviolabilității vieții private poate fi prevăzută numai prin lege, în cazul în care este necesar pentru începerea sau desfășurarea procedurilor penale ori din motive de securitate națională.

Art. 38. PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Protecția datelor cu caracter personal este garantată. Folosirea datelor cu caracter personal în alt scop decât cel în care au fost colectate este interzisă.

Colectarea, prelucrarea, folosirea desemnată, supervizarea și protecția confidențialității datelor cu caracter personal sunt prevăzute de lege.

Orice persoană are dreptul de a avea acces la datele cu caracter personal colectate în legătură cu propria persoană și dreptul la protecție juridică în cazul oricărui abuz în legătură cu aceste date.

Art. 39. LIBERTATEA DE EXPRIMARE

Libertatea de exprimare a gândurilor, libertatea cuvântului și a apariției în public, libertatea presei și a altor forme de comunicare și exprimare publică sunt garantate. Orice persoană poate colecta, primi și distribui liber orice informații și opinii.

Cu excepția cazurilor prevăzute de lege, orice persoană are dreptul de a obține informații publice în privința cărora deține un interes legal bine întemeiat, potrivit legii.

Art. 40. DREPTUL LA RECTIFICARE ȘI REPLICĂ

Dreptul la rectificarea informațiilor publicate care au prejudiciat un drept sau interes al unei persoane, organizații sau organism, precum și dreptul la replică în legătură cu respectivele informații publicate sunt garantate.

Art. 41. LIBERTATEA DE CONȘTIINȚĂ

Credințele religioase și de altă natură pot fi exercitate liber în viața privată și publică.

Nicio persoană nu este obligată să-și declare credințele religioase sau de altă natură.

Părinții au dreptul de a asigura copiilor lor o educație religioasă și morală potrivit propriilor lor convingeri. Îndrumarea de natură religioasă și morală dată copiilor trebuie să fie adecvată vârstei și gradului lor de maturitate și să fie conformă conștiinței lor și credințelor sau convingerilor lor religioase și de altă natură.

Art. 42. DREPTUL DE ÎNTRUNIRE ȘI ASOCIERE

Dreptul de întrunire pașnică și la întâlniri publice este garantat.

Orice persoană are dreptul la libertatea de asociere cu alte persoane.

Restricții legale ale acestor drepturi sunt permise dacă este cerut de securitatea națională sau siguranța publică și pentru protejarea împotriva răspândirii bolilor infecțioase.

Membrii profesionali ai forțelor de apărare și ai poliției nu pot fi membri ai partidelor politice.

Art. 43. DREPTUL DE VOT

Dreptul de vot este universal și egal.

Orice cetățean care a împlinit vârsta de 18 ani are drept de vot și dreptul de a fi ales.

Legea poate prevedea cazurile și condițiile în care străinii au drept de vot.

Legea prevede măsuri pentru încurajarea egalității de șanse între bărbați și femei pentru a candida la alegerile în funcții din cadrul autorităților de stat și al autorităților comunității locale.

Art. 44. PARTICIPAREA LA GESTIONAREA TREBURILOR PUBLICE

Potrivit legii, orice cetățean are dreptul de a participa direct sau prin reprezentanți aleși la gestionarea treburilor publice.

Art. 45. DREPTUL DE PETIȚIONARE

Orice cetățean are dreptul de a adresa și de a căuta să realizeze inițiative de interes general.

Art. 46. DREPTUL LA OBIECȚIE PE MOTIVE DE CONȘTIINȚĂ

Obiecțiile pe motive de conștiință sunt permise în cazurile prevăzute de lege în condițiile în care acest lucru nu limitează drepturile și libertățile celorlalți.

Art. 47. EXTRĂDAREA

Niciun cetățean al Sloveniei nu poate fi extrădat într-o țară străină. Străinii pot fi extrădați numai în cazurile prevăzute de tratatele care sunt obligatorii pentru Slovenia.

Niciun cetățean al Sloveniei nu poate fi extrădat sau predat decât dacă această obligație de extrădare sau predare rezultă dintr-un tratat prin care, potrivit prevederilor primului alineat al articolului 3a, Slovenia a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane către o organizație internațională.

Art. 48. AZILUL

În limitele prevăzute de lege, dreptul de azil este recunoscut pentru cetățenii străini și apatrizii care sunt persecutați pentru angajamentul lor față de drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Art. 49. LIBERTATEA MUNCII

Libertatea muncii este garantată.

Orice persoană își alege liber locul de muncă.

Orice persoană are acces în condiții egale la orice funcție profesională. Munca forțată este interzisă.

Art. 50. DREPTUL LA SECURITATE SOCIALĂ

Cetățenii au dreptul la securitate socială, inclusiv dreptul la pensie, în condițiile prevăzute de lege.

Statul reglementează asigurările obligatorii de sănătate, pensii, dizabilitate, precum și alte asigurări sociale și asigură buna funcționare a acestora.

Veteranilor de război și victimelor războiului li se garantează protecție specială potrivit legii.

Art. 51. DREPTUL LA SERVICII DE SĂNĂTATE

Orice persoană are dreptul la servicii de sănătate în condițiile prevăzute de lege.

Drepturile la servicii de sănătate din fonduri publice sunt prevăzute de lege.

Nicio persoană nu poate fi obligată să urmeze tratament medical, în afara cazurilor prevăzute de lege.

Art. 52. DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Persoanelor cu dizabilități li se garantează protecție și formarea profesională potrivit legii.

Copii cu handicap fizic sau mental și alte persoane cu handicap sever au dreptul la educație și formare pentru o viață activă în cadrul societății.

Educația și formarea menționate la alineatul de mai sus sunt finanțate din fonduri publice.

Art. 53. CĂSĂTORIA ȘI FAMILIA

Căsătoria se bazează pe egalitatea între soți. Căsătoria este oficiată în fața unei autorități publice abilitate.

Căsătoria și raporturile juridice din cadrul acesteia și al familiei, precum și din cadrul uniunii extraconjugale sunt reglementate prin lege.

Statul protejează familia, maternitatea, paternitatea, copiii și tinerii și creează condițiile necesare pentru protecția acestora.

Art. 54. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINȚILOR

Părinții au dreptul și îndatorirea de a-și întreține, educa și crește copiii. Acest drept și această îndatorire pot fi revocate sau îngădite numai din motivele prevăzute de lege pentru protejarea intereselor copilului.

Copiii născuți în afara căsătoriei au aceleași drepturi ca și copiii născuți în cadrul căsătoriei.

Art. 55. LIBERTATEA DE ALEGERE ÎN PRIVIINȚA PROCREĂRII

Orice persoană este liberă să decidă dacă va avea copii sau nu.

Statul garantează mijloacele pentru exercitarea acestei libertăți și creează condițiile care să permită părinților să decidă să aibă copii.

Art. 56. DREPTURILE COPIILOR

Copiii se bucură de protecție și îngrijire speciale. Copiii se bucură de drepturile și libertățile fundamentale ale omului potrivit vârstei și nivelului lor de maturitate.

Copiilor li se garantează protecție specială împotriva exploatării și abuzurilor economice, sociale, fizice, mentale sau de altă natură. Această protecție este reglementată prin lege.

Copiii și minorii care nu sunt îngrijiți de părinții lor, care nu au părinți sau care nu beneficiază de îngrijire corespunzătoare din partea familiei se bucură de protecția specială a statului. Poziția acestora este reglementată prin lege.

Art. 57. EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT

Libertatea educației este garantată.

Învățământul primar este obligatoriu și este finanțat din fonduri publice.

Statul creează oportunități pentru ca cetățenii să dobândească o educație corespunzătoare.

Art. 58. AUTONOMIA UNIVERSITĂȚILOR ȘI A ALTOR INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

Universitățile de stat și instituțiile de învățământ superior de stat sunt autonome. Modalitatea finanțării acestora este reglementată prin lege.

Art. 59. LIBERTATEA ȘTIINȚELOR ȘI ARTELOR

Libertatea de creație științifică și artistică este garantată.

Art. 60. DREPTURI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Protecția drepturilor de autor și a altor drepturi care rezultă din activități artistice, științifice, de cercetare și invenții este garantată.

Art. 61. EXPRIMAREA AFILIERII ETNICE

Orice persoană are dreptul de a-și exprima liber afilierea față de națiunea sau comunitatea sa etnică, de a-și cultiva și exprima propria cultură și dreptul de a-și folosi limba și propriul alfabet.

Art. 62. DREPTUL DE A-ȘI FOLOSI LIMBA ȘI PROPRIUL ALFABET

Orice persoană are dreptul de a-și folosi limba și propriul alfabet în orice mod prevăzut de lege în exercitarea drepturilor și îndatoririlor sale și în cadrul procedurilor în fața organelor statului și a altor organe cu funcție publică.

Art. 63. INTERDICȚIA INCITĂRII LA DISCRIMINARE ȘI INTOLERANȚĂ ȘI INTERDICȚIA INCITĂRII LA VIOLENȚĂ ȘI RĂZBOI

Orice incitare la discriminare etnică, rasială, religioasă sau de altă natură și instigare la ură și intoleranță etnică, rasială, religioasă sau de altă natură sunt neconstituționale.

Orice incitare la violență și război este neconstituțională.

Art. 64. DREPTURI SPECIALE ALE COMUNITĂȚILOR AUTOHTONE DE ETNICI ITALIENI ȘI MAGHIARI DIN SLOVENIA

Comunităților autohtone de etnici italieni și maghiari și membrilor acestora li se garantează dreptul de a folosi liber simbolurile naționale proprii și, pentru conservarea identității lor etnice, dreptul de a înființa organizații și de a desfășura activități economice, culturale, științifice și de cercetare, precum și activități în domeniul mijloacelor publice de informare și al publicării. Potrivit legii, aceste două comunități etnice și membrii lor au dreptul la educație și învățământ în limba maternă, precum și dreptul de a înființa și desfășura respectivele activități de educație și învățământ. Zonele geografice în care sunt obligatorii școlile bilingve sunt stabilite prin lege. Acestor comunități etnice și membrilor lor li se garantează

dreptul de a cultiva relații cu națiunea lor de origine și țările lor. Statul oferă sprijin material și moral pentru exercitarea acestor drepturi.

Pentru exercitarea drepturilor lor, membrii acestor comunități înființează propriile comunități autonome în zonele geografice în care trăiesc. La propunerea acestor comunități etnice autonome, statul le poate autoriza să îndeplinească anumite funcții la nivel național și va asigura fonduri pentru îndeplinirea acestor funcții.

Cele două comunități etnice vor fi reprezentate direct în organele reprezentative ale administrației autonome locale și în Adunarea Națională.

Poziția comunităților etnice italiană și maghiară și modalitatea în care sunt exercitate drepturile acestora în zonele geografice în care locuiesc, obligațiile comunităților autonome locale în privința exercitării acestor drepturi și drepturile pe care membrii acestor comunități etnice le exercită și în afara acestor zone sunt reglementate de lege. Drepturile ambelor comunități etnice și ale membrilor lor sunt garantate indiferent de numărul membrilor acestor comunități.

Nu pot fi adoptate legi, reglementări și alte acte generale referitoare exclusiv la exercitarea drepturilor prevăzute prin Constituție și la poziția comunităților etnice, fără acordul reprezentanților acestor comunități etnice.

Art. 65. DREPTURI SPECIALE PRIVIND STATUTUL COMUNITĂȚII ROME DIN SLOVENIA

Drepturile speciale privind statutul comunității rome din Slovenia sunt reglementate prin lege.

CAPITOLUL III

Relații economice și sociale

Art. 66. SECURITATEA MUNCII

Statul creează oportunități pentru ocuparea forței de muncă și pentru lucru și asigură protecția ambelor prin lege.

Art. 67. PROPRIETATEA

Modul în care proprietatea este dobândită și utilizată este stabilit prin lege pentru a asigura funcția sa economică, socială și de mediu.

Modalitatea și condițiile moștenirii sunt stabilite prin lege.

Art. 68. DREPTURI DE PROPRIETATE ALE STRĂINILOR

Străinii pot dobândi drepturi de proprietate imobiliară în condițiile prevăzute de lege.

Străinii nu pot dobândi titluri asupra terenurilor, în afara moștenirilor, pe bază de reciprocitate.

Străinii pot dobândi drepturi de proprietate imobiliară în condițiile prevăzute de lege sau, dacă acest lucru este prevăzut în tratatele ratificate de Adunarea Națională, pe bază de reciprocitate.

Legile și tratatele menționate la alineatul precedent sunt adoptate de Adunarea Națională cu o majoritate de două treimi din voturile deputaților.

Străinii pot dobândi drepturi de proprietate imobiliară în condițiile prevăzute de lege sau tratatele ratificate de Adunarea Națională.

Art. 69. EXPROPRIEREA

Drepturile de proprietate asupra imobilelor pot fi revocate sau restrânse în interes public cu plata unei despăgubiri în natură sau în numerar în condițiile stabilite de lege.

Art. 70. BUNURI PROPRIETATE A STATULUI ȘI RESURSELE NATURALE

Pot fi dobândite drepturi speciale de a utiliza bunurile proprietate a statului, sub rezerva condițiilor stabilite de lege. Condițiile în care pot fi exploatare resursele naturale sunt stabilite de lege.

Legea poate prevedea că resursele naturale pot fi exploatare și de străini și va stabili condițiile acestei exploatare.

Art. 71. PROTECȚIA TERENURILOR

Legea stabilește condiții speciale pentru folosirea terenurilor pentru a asigura utilizarea lor corespunzătoare.

Protecția specială a terenurilor agricole este prevăzută prin lege.

Statul promovează dezvoltarea economică, culturală și socială a populației care locuiește în zonele de deal și de munte.

Art. 72. MEDIU DE VIAȚĂ SĂNĂTOS

Potrivit legii, orice cetățean are dreptul la un mediu de viață sănătos.

Statul promovează mediul de viață sănătos. În acest scop, condițiile și modul în care se desfășoară activitățile economice și de altă natură sunt stabilite prin lege.

Legea stabilește condițiile și măsura în care o persoană care a adus prejudicii mediului înconjurător este obligată să ofere despăgubiri.

Protecția animalelor împotriva cruzimii este reglementată prin lege.

Art. 73. PROTECȚIA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI CULTURAL

Orice persoană este obligată potrivit legii să protejeze zonele naturale de interes special, speciile rare și monumentele culturale.

Statul și comunitățile locale promovează conservarea patrimoniului natural și cultural.

Art. 74. LIBERTATEA ECONOMICĂ

Inițiativa economică liberă este garantată.

Condițiile pentru înființarea societăților comerciale sunt stabilite prin lege.

Nu se pot desfășura activități comerciale într-un mod care contravine interesului public.

Sunt interzise practicile de concurență neloială, precum și practicile care îngrădesc concurența într-un mod care contravine legii.

Art. 75. PARTICIPAREA LA CONDUCERE

Angajații participă la conducerea organizațiilor și societăților comerciale în modalitatea și în condițiile prevăzute de lege.

Art. 76. LIBERTATEA SINDICATELOR

Libertatea înființării, funcționării și aderării la sindicate este garantată.

Art. 77. DREPTUL LA GREVĂ

Salariații au dreptul la grevă.

Când interesul public cere acest lucru, dreptul la grevă poate fi îngrădit prin lege, luând în considerare în mod corespunzător tipul și natura activității respective.

Art. 78. LOCUINȚE ADECVATE

Statul creează oportunitățile pentru ca cetățenii să dobândească locuințe corespunzătoare.

Art. 79. STRĂINII ANGAJAȚI ÎN SLOVENIA

Străinii angajați în Slovenia și membrii familiilor lor au drepturi speciale prevăzute de lege.

CAPITOLUL IV **Organizarea statului**

a) Adunarea Națională

Art. 80. STRUCTURA ȘI ALEGEREA

Adunarea Națională este alcătuită din reprezentanții cetățenilor Sloveniei și este formată din 90 de deputați.

Deputații sunt aleși prin vot universal, egal, direct și secret.

Un deputat din partea comunității etnice italiene și un deputat din partea comunității etnice maghiare vor fi întotdeauna aleși în Adunarea Națională.

Sistemul electoral este reglementat printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu o majoritate de două treimi din voturile deputaților.

Exceptând deputații comunităților etnice, deputații sunt aleși potrivit principiului reprezentării proporționale, un prag electoral de patru procente fiind necesar pentru alegerea în Adunarea Națională, cu luarea în considerare a faptului că alegătorii trebuie să aibă o influență decisivă asupra alocării locurilor către candidați.

Art. 81. MANDATUL ADUNĂRII NAȚIONALE

Adunarea Națională este aleasă pentru patru ani.

Dacă mandatul Adunării Naționale expiră în timpul unui război sau al unei stări de urgență, acest mandat va expira după șase luni de la sfârșitul războiului sau al stării de urgență ori mai devreme, dacă Adunarea Națională hotărăște astfel.

Alegerile pentru Adunarea Națională sunt convocate de Președintele Republicii. O nouă Adunare Națională va fi aleasă cu cel mult două luni și cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea perioadei de patru ani de la data primei sesiuni a Adunării Naționale anterioare. Dacă Adunarea Națională este dizolvată, o nouă Adunare Națională va fi aleasă în cel mult două luni de la dizolvarea Adunării Naționale anterioare. Mandatul Adunării Naționale anterioare se încheie la prima sesiune a noii Adunări Naționale, care va fi convocată de Președintele Republicii în cel mult 20 de zile după alegerea noii Adunări Naționale.

Art. 82. DEPUTAȚII

Deputații Adunării Naționale sunt reprezentanții întregului popor și nu au obligația de a respecta niciun fel de instrucțiuni.

Legea stabilește persoanele care nu pot fi alese deputați și incompatibilitatea funcției de deputat cu alte funcții și activități.

Adunarea Națională confirmă alegerea deputaților. Potrivit legii, pot fi înaintate contestații către Curtea Constituțională împotriva unei decizii a Adunării Naționale.

Art. 83. IMUNITATEA DEPUTAȚILOR

Deputații Adunării Naționale nu pot fi trași la răspundere penală pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în sesiunile Adunării Naționale sau ale organelor sale de lucru.

Deputații nu pot fi arestați și, în cazul în care se prevalează de imunitate, nu poate fi declanșată urmărirea penală împotriva acestora fără încuviințarea Adunării Naționale, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă pentru care este prevăzută o pedeapsă cu închisoarea mai mare de cinci ani.

Adunarea Națională poate de asemenea acorda imunitate unui deputat care nu s-a prevalat de imunitate sau care a fost prins în flagrant în momentul comiterii infracțiunii, după cum se menționează la alienatul precedent.

Art. 84. PREȘEDINTELE ADUNĂRII NAȚIONALE

Adunarea Națională are un Președinte care este ales cu votul majorității deputaților.

Art. 85. SESIUNILE ADUNĂRII NAȚIONALE

Adunarea Națională se întrunește în sesiuni ordinare și extraordinare.

Sesiunile ordinare și extraordinare sunt convocate de Președintele Adunării Naționale; o sesiune extraordinară trebuie convocată dacă acest lucru este solicitat de cel puțin un sfert din numărul deputaților Adunării Naționale sau de Președintele Republicii.

Art. 86. ADOPTAREA DECIZIILOR

Adunarea Națională poate adopta decizii cu votul majorității deputaților prezenți în cadrul sesiunii. Adunarea Națională adoptă legi și alte decizii și ratifică tratate cu votul majorității deputaților prezenți, în afara cazului în care un alt tip de majoritate este prevăzut de Constituție sau de lege.

Art. 87. PUTEREA LEGISLATIVĂ A ADUNĂRII NAȚIONALE

Drepturile și îndatoririle cetățenilor și ale altor persoane pot fi stabilite de Adunarea Națională numai prin lege.

Art. 88. INIȚIATIVA LEGISLATIVĂ

Guvernul sau orice deputat poate prezenta propuneri legislative. De asemenea, pot prezenta propuneri legislative și cel puțin 5.000 de alegători.

Art. 89. PROCEDURA LEGISLATIVĂ

Adunarea Națională adoptă legi printr-o procedură care implică mai multe etape, cu excepția cazului în care regulamentul său de procedură prevede altfel.

Art. 90. REFERENDUMUL LEGISLATIV

Adunarea Națională va convoca un referendum cu privire la intrarea în vigoare a unei legi pe care a adoptat-o, dacă acest lucru este solicitat de cel puțin 40.000 de alegători.

Referendumul nu poate fi organizat cu privire la:

- legi referitoare la măsuri urgente necesare pentru asigurarea apărării statului, securității sau eliminării consecințelor unor dezastruri naturale;
- legi referitoare la taxe, taxe vamale și alte sarcini fiscale obligatorii și legi adoptate pentru punerea în aplicare a bugetului de stat;
- legi referitoare la ratificarea tratatelor internaționale;
- legi prin care se elimină neconstituționalitatea unor prevederi în materia drepturilor omului și libertăților fundamentale sau alte prevederi neconstituționale.

Toți cetățenii care au drept de vot înlegeri au drept de vot la referendum.

O lege este respinsă prin referendum dacă împotriva ei s-a exprimat prin vot valabil majoritatea alegătorilor, cu condiția ca măcar o cincime din numărul total al alegătorilor să fi votat împotriva ei.

Referendumul este reglementat printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu votul majorității de două treimi din deputații prezenți.

Art. 91. PROMULGAREA LEGILOR

Legile sunt promulgate de Președintele Republicii în termen de cel mult opt zile de la adoptarea acestora.

În termen de șapte zile de la adoptarea unei legi și înaintea promulgării sale, Consiliul Național poate solicita Adunării Naționale să decidă din nou cu privire

la respectiva lege. La reexaminare, pentru ca legea să fie adoptată, majoritatea deputaților trebuie să voteze pentru, cu excepția cazului în care Constituția prevede o majoritate mai mare pentru adoptarea unei astfel de legi. Această nouă decizie a Adunării Naționale este definitivă.

Art. 92. RĂZBOI ȘI STARE DE URGENȚĂ

Se declară stare de urgență atunci când un pericol semnificativ și general amenință existența statului. La propunerea Guvernului, Adunarea Națională decide declararea stării de război sau de urgență, adoptarea măsurilor urgente și anularea acestora.

Adunarea Națională decide cu privire la utilizarea forțelor armate.

Dacă nu este posibilă convocarea Adunării Naționale, Președintele Republicii decide asupra aspectelor menționate la primul și al doilea alineat al prezentului articol. Aceste decizii trebuie înaintate spre aprobare Adunării Naționale la următoarea convocare.

Art. 93. ANCHETA PARLAMENTARĂ

Adunarea Națională poate dispune anchete pe probleme de importanță publică și trebuie să facă acest lucru la solicitarea unei treimi din deputații Adunării Naționale sau la solicitarea Consiliului Național. În acest scop, va numi o comisie ce va avea competențe comparabile celor ale autorităților judiciare în materie de cercetare și examinare.

Art. 94. REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ AL ADUNĂRII NAȚIONALE

Adunarea Națională are un regulament de procedură pe care îl adoptă cu votul majorității a două treimi din deputații prezenți.

Art. 95. REMUNERAȚIA DEPUTAȚILOR

Deputații Adunării Naționale primesc salariul sau remunerația stabilită de lege.

b) Consiliul Național

Art. 96. STRUCTURA

Consiliul Național este organismul reprezentativ pentru interese sociale, economice, profesionale și locale. Consiliul Național are 40 de membri. Acesta este format din:

- patru reprezentanți ai patronatelor; patru reprezentanți ai salariaților;
- patru reprezentanți ai agricultorilor, artizanilor și meșteșugarilor și ai profesiilor independente;
- șase reprezentanți din domeniul necomercial;
- 22 de reprezentanți ai intereselor locale.

Organizarea Consiliului Național este reglementată prin lege.

Art. 97. COMPETENȚELE CONSILIULUI NAȚIONAL

Consiliul Național poate:

- propune Adunării Naționale adoptarea legilor;
- transmite Adunării Naționale avizul său cu privire la orice aspecte care intră în competența Adunării Naționale;
- solicită Adunării Naționale să reexamineze o lege înaintea promulgării;
- solicită anchete privind probleme de importanță publică, după cum se menționează la articolul 93.

La solicitarea Adunării Naționale, Consiliul Național trebuie să-și dea avizul cu privire la orice chestiune individuală.

Art. 98. ALEGEREA

Alegerea în Consiliul Național este reglementată printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu votul majorității a două treimi din deputați.

Membrii Consiliului Național sunt aleși pentru un mandat de cinci ani.

Art. 99. ADOPTAREA DECIZIILOR

Consiliul Național poate adopta decizii în prezența majorității membrilor.

Consiliul Național decide cu votul majorității membrilor prezenți.

Art. 100. IMUNITATEA ȘI INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIILOR

Membrii Consiliului Național nu pot să fie în același timp deputați în Adunarea Națională.

Membrii Consiliului Național se bucură de aceeași imunitate precum cea acordată deputaților. Consiliul Național decide asupra imunității.

Art. 101. REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ AL CONSILIULUI NAȚIONAL

Consiliul Național are un regulament de procedură pe care îl adoptă cu votul majorității membrilor.

c) Președintele Republicii

Art. 102. FUNCȚIA DE PREȘEDINTE AL REPUBLICII

Președintele Republicii reprezintă Republica Slovenia și este Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Art. 103. ALEGEREA PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Președintele Republicii este ales în cadrul alegerilor generale directe prin vot secret.

Este ales Președinte al Republicii candidatul care a obținut majoritatea voturilor valabil exprimate.

Președintele Republicii este ales pentru un mandat de cinci ani și poate fi ales pentru cel mult două mandate succesive. Dacă mandatul Președintelui Republicii expiră în timpul unui război sau al unei stări de urgență, acest mandat va expira la șase luni de la sfârșitul războiului sau al stării de urgență.

În funcția de Președinte al Republicii pot fi aleși numai cetățeni ai Sloveniei. Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii sunt convocate de Președintele Adunării Naționale. Președintele Republicii trebuie ales cu cel mult 15 zile înainte de expirarea mandatului Președintelui în exercițiu.

Art. 104. JURĂMÂNTUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Înainte de preluarea funcției, Președintele Republicii depune următorul jurământ în fața Adunării Naționale:

„Jur să respect ordinea constituțională, să acționez potrivit conștiinței mele și să fac tot ce-mi stă în putere pentru binele Sloveniei.”

Art. 105. INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIEI DE PREȘEDINTE AL REPUBLICII

Funcția de Președinte al Republicii este incompatibilă cu orice altă funcție sau ocupație publică.

Art. 106. INTERIMATUL FUNCȚIEI DE PREȘEDINTE AL REPUBLICII

În cazul absenței permanente, al decesului, demisiei sau al încetării în alt mod a funcției de Președinte, interimatul funcției de Președinte al Republicii se asigură de Președintele Adunării Naționale până la alegerea unui nou Președinte al Republicii. În acest caz, alegerile pentru noul Președinte al Republicii trebuie convocate în cel mult 15 zile de la încetarea exercitării funcției de către fostul Președinte al Republicii.

Președintele Adunării Naționale asigură, de asemenea, interimatul funcției de Președinte al Republicii pe durata absenței Președintelui Republicii.

Art. 107. PREROGATIVELE PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Președintele Republicii:

- convoacă alegerile pentru Adunarea Națională;
- promulgă legi;
- numește funcționarii statului în cazurile prevăzute de lege;
- numește și recheamă ambasadorii și trimișii Republicii și primește scrisorile de acreditare a reprezentanților diplomatici străini;
- emite instrumente de ratificare;
- decide cu privire la acordarea grațierii;
- conferă decorații și titluri onorifice;
- îndeplinește alte îndatoriri prevăzute prin prezenta Constituție.

La solicitarea Adunării Naționale, Președintele Republicii trebuie să-și dea avizul cu privire la orice chestiune individuală.

Art. 108. DECRETE CU PUTERE DE LEGE

Dacă nu este posibilă întrunirea Adunării Naționale din cauza stării de urgență sau de război, Președintele Republicii poate emite decrete cu putere de lege la propunerea Guvernului.

Prin excepție, aceste decrete pot restrânge drepturile individuale și libertățile fundamentale prevăzute la articolul 16 al prezentei Constituții.

Președintele Republicii trebuie să prezinte decretul cu putere de lege pentru confirmare Adunării Naționale imediat în cadrul următoarei întruniri a acesteia.

Art. 109. RESPONSABILITATEA PREȘEDINTELUI REPUBLICII

Dacă Președintele Republicii încalcă Constituția sau încalcă în mod grav o lege în exercitarea atribuțiilor sale, el poate fi pus sub acuzare de Adunarea Națională în fața Curții Constituționale. Curtea Constituțională va decide fie în sensul admiterii, fie al respingerii acuzațiilor și poate decide eliberarea din funcție a Președintelui cu votul majorității a două treimi din judecători. La primirea unei rezoluții de punere sub acuzare din partea Adunării Naționale, Curtea Constituțională poate decide suspendarea din funcție a Președintelui Republicii până la pronunțarea unei decizii referitoare la punerea sub acuzare.

*cc) Guvernul***Art. 110. MEMBRII GUVERNULUI**

Guvernul este format din Președinte și miniștri. În îndeplinirea prerogativelor lor, Guvernul și miniștrii individual sunt independenți și răspund în fața Adunării Naționale.

Art. 111. ALEGEREA PREȘEDINTELUI GUVERNULUI

După consultare cu liderii grupurilor parlamentare, Președintele Republicii propune Adunării Naționale un candidat pentru funcția de Președinte al Guvernului.

Președintele Guvernului este ales de Adunarea Națională cu votul majorității deputaților, în afara cazului în care prezenta Constituție prevede altfel. Votarea are loc prin vot secret.

Dacă respectivul candidat nu obține majoritatea de voturi necesară, atunci, după încă o rundă de consultări, Președintele Republicii poate propune, în termen de 14 zile, un nou candidat sau același candidat, iar alți candidați pot fi propuși și de grupuri parlamentare sau de cel puțin 10 deputați. Dacă au fost propuși mai mulți candidați în această perioadă, fiecare este votat separat începând cu candidatul propus de Președintele Republicii iar, dacă acest candidat nu este ales, sunt votați și ceilalți candidați în ordinea în care au fost propuși.

Dacă nu este ales niciun candidat, Președintele Republicii dizolvă Adunarea Națională și convoacă noi alegeri, în afara cazului în care Adunarea Națională decide în 48 de ore, cu votul majorității deputaților prezenți, organizarea unor

noi alegeri pentru funcția de Președinte al Guvernului în care votul majorității deputaților prezenți să fie suficient pentru alegerea candidatului. În cadrul acestor noi alegeri, candidații sunt votați individual, în ordinea numărului de voturi primite cu ocazia votului anterior, și apoi sunt votați candidații propuși înaintea noului vot, dintre care orice candidat propus de Președintele Republicii va fi votat primul.

Dacă niciun candidat nu obține numărul necesar de voturi în cadrul acestor alegeri, Președintele Republicii dizolvă Adunarea Națională și convoacă noi alegeri.

Art. 112. NUMIREA MINIȘTRILOR

Miniștrii sunt numiți și demși de Adunarea Națională la propunerea președintelui Guvernului.

Înaintea numirii, un ministru propus trebuie să se prezinte în fața comisiei competente a Adunării Naționale și să răspundă întrebărilor acesteia.

Art. 113. JURĂMÂNTUL GUVERNULUI

După ce sunt aleși, respectiv numiți, Președintele Guvernului și miniștrii vor depune în fața Adunării Naționale jurământul prevăzut la articolul 104.

Art. 114. ORGANIZAREA GUVERNULUI

Președintele Guvernului răspunde de asigurarea unității conducerii politice și administrative a Guvernului și coordonează activitatea miniștrilor. Miniștrii sunt responsabili în solidar pentru activitatea Guvernului și fiecare ministru este responsabil pentru activitatea propriului minister.

Structura și funcționarea Guvernului, numărul, competențele și organizarea ministerelor sunt reglementate prin lege.

Art. 115. ÎNCETAREA MANDATULUI PREȘEDINTELUI GUVERNULUI ȘI AL MINIȘTRILOR

Mandatul Președintelui Guvernului și al miniștrilor încetează atunci când o nouă Adunare Națională convoacă următoarele alegeri; de asemenea, mandatul miniștrilor încetează atunci când încetează mandatul Președintelui Guvernului, precum și atunci când respectivii miniștri sunt demși sau demisionează; totuși, miniștrii trebuie să-și îndeplinească îndatoririle obișnuite în continuare până la alegerea unui nou Președinte al Guvernului sau până la numirea unor noi miniștri.

Art. 116. MOȚIUNEA DE CENZURĂ

Adunarea Națională poate adopta o moțiune de cenzură împotriva Guvernului numai prin alegerea unui nou Președinte al Guvernului la propunerea a cel puțin zece deputați și cu majoritatea votului tuturor deputaților. Președintele în exercițiu al Guvernului este astfel demis, însă trebuie să continue împreună cu miniștrii săi îndeplinirea îndatoririlor obișnuite până la depunerea jurământului de către noul Guvern.

Între prezentarea unei propuneri de alegere a noului Președinte al Guvernului și votul acesteia trebuie să treacă o perioadă de cel puțin 48 de ore, cu excepția cazului în care Adunarea Națională decide altceva cu votul majorității de două treimi din deputați, sau în cazul în care țara se află în război sau în stare de urgență.

În cazul în care a fost ales un Președinte al Guvernului în baza alineatului 4 al articolului 111, moțiunea de cenzură împotriva lui este adoptată dacă, la propunerea a cel puțin 10 deputați, Adunarea Națională alege un nou Președinte al Guvernului cu majoritatea voturilor exprimate.

Art. 117. VOTUL DE ÎNCREDERE

Președintele Guvernului poate solicita un vot de încredere în Guvern. În cazul în care Guvernul nu primește votul majorității deputaților, Adunarea Națională trebuie să aleagă, în termen de 30 de zile, un nou Președinte al Guvernului sau să-și exprime încrederea în Președintele în exercițiu al Guvernului în cadrul unui nou vot ori, în caz contrar, Președintele Republicii dizolvă Adunarea Națională și convoacă noi alegeri. Președintele Guvernului poate condiționa problema încrederii de adoptarea unei legi sau a unei alte decizii de către Adunarea Națională. Dacă respectiva decizie nu este adoptată, se consideră că a fost adoptată o moțiune de cenzură împotriva Guvernului.

Între solicitarea unui vot de încredere și votul respectiv trebuie să treacă cel puțin 48 de ore.

Art. 118. INTERPELĂRI

Cel puțin 10 deputați pot iniția o interpelare în Adunarea Națională cu privire la activitatea Guvernului sau a unui anumit ministru.

Dacă, în urma dezbaterii care urmează acestei interpelări, majoritatea deputaților adoptă o moțiune de cenzură împotriva Guvernului sau a unui anumit ministru, Adunarea Națională demite Guvernul sau respectivul ministru.

Art. 119. PUNEREA SUB ACUZAREA PREȘEDINTELUI GUVERNULUI ȘI A MINIȘTRILOR

Adunarea Națională poate pune sub acuzare Președintele Guvernului sau miniștrii în fața Curții Constituționale pentru acuzația de încălcare a Constituției și a legilor pe durata executării îndatoririlor lor. Curtea Constituțională examinează acuzațiile în modalitatea stabilită la articolul 109.

d) Administrația de stat

Art. 120. ORGANIZAREA ȘI ACTIVITATEA ADMINISTRAȚIEI STATULUI

Organizarea administrației statului, competențele și modalitatea de numire a funcționarilor sunt reglementate prin lege.

Organele administrative își desfășoară activitatea în mod independent, în cadrul și în baza Constituției și a legilor.

Este garantată protecția juridică a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor împotriva deciziilor și acțiunilor organismelor administrative și persoanelor care dețin autoritate publică.

Art. 121. AUTORITĂȚILE PUBLICE

Persoanele fizice și juridice pot fi investite, prin lege sau în baza legii, cu autoritatea publică de a îndeplini anumite atribuții ale administrației statului.

Art. 122. ANGAJAREA ÎN CADRUL ADMINISTRAȚIEI STATULUI

În cadrul administrației statului sunt posibile angajări numai pe bază de concurs public, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

e) Apărarea națională

Art. 123. ÎNDATORIREA DE A CONTRIBUI LA APĂRAREA NAȚIONALĂ

Participarea la apărarea națională este obligatorie pentru cetățeni în limitele și în modalitatea prevăzute de lege.

Cetățenilor care, din motive ce țin de convingerile lor religioase, filosofice sau umanitare, nu doresc să-și îndeplinească îndatoririle militare, trebuie să li se dea posibilitatea de a lua parte la apărarea națională în alt mod.

Art. 124. APĂRAREA NAȚIONALĂ

Forma, limitele și organizarea apărării inviolabilității și integrității teritoriului național sunt reglementate printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu votul majorității a două treimi din deputații prezenți.

Desfășurarea apărării este supravegheată de Adunarea Națională.

Pentru asigurarea securității, statul pornește în principal de la politica de pace și de la etica păcii și neagresiunii.

f) Sistemul judiciar

Art. 125. INDEPENDENȚA JUDECĂTORILOR

Judecătorii sunt independenți în exercitarea funcției judecătorești. Aceștia au obligația de a respecta Constituția și legile.

Art. 126. ORGANIZAREA ȘI JURISDICȚIA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Organizarea și competența instanțelor judecătorești sunt stabilite de lege.

Nu pot fi înființate instanțe extraordinare, precum nu pot fi înființate nici instanțe militare pe timp de pace.

Art. 127. CURTEA SUPREMĂ

Curtea Supremă este cea mai înaltă instanță a statului.

Aceasta hotărăște asupra căilor de atac ordinare și extraordinare și îndeplinește alte funcții prevăzute de lege.

**Art. 128. PARTICIPAREA CETĂȚENILOR LA EXERCITAREA PUTERII
JUDECĂTOREȘTI**

Împrejurările și forma participării directe a cetățenilor la exercitarea puterii judecătorești sunt reglementate prin lege.

Art. 129. PERMANENȚA FUNCȚIEI JUDICIARE

Funcția de judecător este permanentă. Cerințele privind vârsta și alte condiții pentru alegere sunt stabilite de lege.

Vârsta de pensionare pentru judecători este stabilită de lege.

Art. 130. ALEGEREA JUDECĂTORILOR

Judecătorii sunt aleși de Adunarea Națională la propunerea Consiliului Judiciar.

Art. 131. CONSILIUL JUDICIAR

Consiliul Judiciar este format din 11 membri. Adunarea Națională alege cinci membri la propunerea Președintelui Republicii dintre profesorii universitari de drept, avocați și alți consilieri juridici, iar judecătorii care dețin funcții permanente aleg șase membrii din rândul lor. Membrii consiliului aleg un Președinte din rândul lor.

Art. 132. ÎNCETAREA ȘI DEMITEREA DIN FUNCȚIA JUDECĂTOREASCĂ

Mandatul unui judecător încetează la apariția unor situații prevăzute de lege.

În cazul în care un judecător încalcă Constituția sau încalcă în mod grav o lege în exercițiul funcției judecătorești, acesta poate fi demis de Adunarea Națională la propunerea Consiliului Judiciar.

În cazul în care, în baza unei hotărâri judecătorești definitive, se constată că un judecător a comis cu bună știință o infracțiune abuzând de funcția sa, acesta va fi demis de Adunarea Națională.

Art. 133. INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIEI DE JUDECĂTOR

Funcția judecătorească nu este compatibilă cu funcțiile ocupate în cadrul altor organe de stat, organe ale autonomiei locale sau în cadrul organelor partidelor politice, ori cu alte funcții și activități prevăzute de lege.

Art. 134. ÎMUNITATEA JUDECĂTORILOR

Nicio persoană care participă la luarea deciziilor judecătorești nu poate fi trasă la răspundere pentru o opinie exprimată în cadrul procesului de luare a deciziilor în instanțele judecătorești.

Dacă un judecător este suspectat de comiterea unei infracțiuni în exercitarea funcției judiciare, acesta nu poate fi arestat și nu poate fi declanșată urmărirea penală împotriva sa fără consimțământul Adunării Naționale.

g) *Parchetele***Art. 135. PROCURORII**

Procurorii depun și prezintă acuzații de natură penală și au alte competențe prevăzute de lege.

Organizarea și competențele parchetelor sunt prevăzute de lege.

Art. 136. INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIEI DE PROCUROR

Funcția de procuror nu este compatibilă cu funcțiile ocupate în cadrul altor organe de stat, organe ale autonomiei locale sau în cadrul organelor partidelor politice, ori cu alte funcții și activități prevăzute de lege.

h) *Profesia de avocat și cea de notar***Art. 137. PROFESIA DE AVOCAT ȘI CEA DE NOTAR**

Profesia de avocat reprezintă un serviciu independent în cadrul sistemului judiciar și este reglementată de lege.

Profesia de notar reprezintă un serviciu public reglementat de lege.

CAPITOLUL V

Autonomia

a) *Autonomia locală***Art. 138. EXERCITAREA AUTONOMIEI LOCALE**

Locuitorii Sloveniei exercită autonomia locală prin localități și alte comunități locale.

Art. 139. LOCALITĂȚILE

Localitățile sunt comunități locale autonome.

Teritoriul unei localități include o așezare sau mai multe așezări unite de nevoile și interesele comune ale locuitorilor.

Localitățile sunt înființate prin lege în urma unui referendum prin care se stabilește voința locuitorilor dintr-un anumit teritoriu. De asemenea, teritoriul localității este definit prin lege.

Art. 140. ÎNTINDEREA AUTONOMIEI LOCALE

Competențele unei localități includ treburile locale ce pot fi reglementate de localitate în mod autonom și care afectează numai locuitorii respectivei localități.

Prin lege, statul poate transfera localităților îndeplinirea unor îndatoriri specifice din competența sa, cu condiția să asigure și resursele financiare care să permită acest lucru.

Autoritățile statului supraveghează îndeplinirea corespunzătoare și competență a activităților atribuite organelor comunității locale de către stat.

Art. 141. LOCALITĂȚILE URBANE

Un oraș poate obține statutul de localitate urbană potrivit procedurii și în condițiile prevăzute de lege.

O localitate urbană îndeplinește, în cadrul competenței sale originare, anumite atribuții în stat referitoare la dezvoltarea urbană în conformitate cu legea.

Art. 142. VENITURILE LOCALITĂȚILOR

Localitățile se finanțează din surse proprii. Localităților care nu își pot îndeplini în totalitate atribuțiile din cauza dezvoltării economice insuficiente li se asigură finanțare suplimentară din partea statului potrivit principiilor și criteriilor prevăzute de lege.

Art. 143. REGIUNI

O regiune este o comunitate locală autonomă care gestionează treburi locale de importanță mai mare, precum și anumite treburi de importanță regională prevăzute de lege.

Regiunile sunt înființate în baza unei legi care stabilește și teritoriul, capitala și numele acestora. Această lege este adoptată de Adunarea Națională cu votul majorității de două treimi din deputații prezenți. Participarea localităților trebuie garantată în cadrul procedurii de adoptare a legii.

Prin lege, statul poate transfera regiunilor îndeplinirea unor atribuții specifice din competența sa, cu asigurarea resurselor financiare care să permită acest lucru.

Art. 144. CONTROLUL DE TUTELĂ AL STATULUI

Autoritățile statului controlează legalitatea activității autorităților comunității locale.

b) Alte forme de autonomie

Art. 145. AUTONOMIA ÎN DOMENIUL ACTIVITĂȚILOR SOCIALE

Cetățenii pot înființa asociații autonome pentru promovarea intereselor lor.

Prin lege, cetățenii pot obține autoritatea de a gestiona autonom anumite aspecte aflate în competența statului.

CAPITOLUL VI

Finanțele publice

Art. 146. FINANȚAREA STATULUI ȘI A COMUNITĂȚILOR LOCALE

Statul și comunitățile locale strâng fonduri pentru realizarea atribuțiilor lor din impozite și alte taxe obligatorii, precum și din veniturile obținute din propriile active.

Statul și comunitățile locale dezvăluie valoarea activelor proprii în cadrul bilanțurilor contabile.

Art. 147. IMPOZITELE

Statul stabilește impozite, taxe vamale și alte taxe potrivit legii. Comunitățile locale stabilesc impozite și alte taxe în condițiile prevăzute de Constituție și de lege.

Art. 148. BUGETELE

Toate veniturile și cheltuielile statului și ale comunităților locale pentru finanțarea cheltuielilor publice trebuie incluse în bugetele lor.

Echilibrul între veniturile și cheltuielile tuturor bugetelor statului trebuie asigurat pe termen mediu fără a se recurge la împrumuturi. Abateri temporare de la acest principiu sunt permise doar în situații excepționale care afectează statul.

Modalitatea și termenele de punere în aplicare a principiului menționat în alineatul precedent, criteriile pentru identificarea situațiilor excepționale și modul de reacție față de acestea vor fi stabilite printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu majoritatea a două treimi din numărul deputaților.

Dacă nu a fost adoptat bugetul până în prima zi în care acesta trebuia să intre în vigoare, beneficiarii finanțați de la buget sunt finanțați temporar potrivit bugetului anterior.

Art. 149. ÎMPRUMUTURILE STATULUI

Împrumuturile statului și garanțiile oferite de stat pentru credite sunt permise numai în baza legii.

Art. 150. CURTEA DE CONTURI

Curtea de Conturi reprezintă cea mai înaltă autoritate pentru supravegherea conturilor statului, a bugetului de stat și a cheltuielilor publice.

Organizarea și competențele Curții de Conturi sunt prevăzute de lege.

Curtea de Conturi este independentă în îndeplinirea atribuțiilor sale și este obligată să respecte Constituția și legile.

Art. 151. NUMIREA MEMBRILOR CURȚII DE CONTURI

Membrii Curții de Conturi sunt numiți de Adunarea Națională.

Art. 152. BANCA CENTRALĂ

Slovenia are o bancă centrală. Banca funcționează independent și răspunde direct în fața Adunării Naționale. Banca centrală este înființată prin lege.

Guvernatorul băncii centrale este numit de Adunarea Națională.

CAPITOLUL VII

Constituționalitate și legalitate

Art. 153. CONFORMITATEA ACTELOR JURIDICE

Legile, reglementările și alte acte juridice generale trebuie să fie conforme cu Constituția.

Legile trebuie să fie conforme cu principiile generale acceptate ale dreptului internațional și cu tratatele valide ratificate de Adunarea Națională, în timp ce reglementările și alte acte juridice generale trebuie să fie conforme și cu celelalte tratate ratificate.

Reglementările și alte acte juridice generale trebuie să fie conforme cu Constituția și cu legile.

Actele și acțiunile individuale ale autorităților statului, autorităților comunităților locale și ale celor care dețin autoritatea publică trebuie să se bazeze pe lege sau pe o reglementare adoptată în baza legii.

Art. 154. VALIDITATEA ȘI PUBLICAREA REGLEMENTĂRILOR

Reglementările trebuie publicate înaintea intrării lor în vigoare. O reglementare intră în vigoare în a 15-a zi după publicare, cu excepția cazului în care se stabilește altfel în reglementarea respectivă.

Reglementările statului sunt publicate în Monitorul Oficial al statului, în timp ce reglementările comunității locale sunt publicate în publicația oficială stabilită de comunitatea locală.

Art. 155. INTERZICEREA EFECTULUI RETROACTIV AL ACTELOR JURIDICE

Legile și alte reglementări și acte juridice generale nu pot avea efect radioactiv.

Numai o lege poate stabili că anumite prevederi ale sale au caracter retroactiv, dacă acest lucru este impus de interesul public și cu condiția să nu se încalce niciun drept dobândit.

Art. 156. VERIFICAREA CONSTITUȚIONALITĂȚII

În cazul în care instanța care judecă o cauză consideră că o lege pe care ar trebui să o aplice este neconstituțională, aceasta trebuie să suspende procedurile judiciare și să inițieze proceduri în fața Curții Constituționale. Procedurile judiciare din instanță pot fi reluate după pronunțarea deciziei de către Curtea Constituțională.

Art. 157. CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV

O instanță judecătorească competentă să verifice acte administrative decide cu privire la legalitatea actelor individuale definitive cu care autoritățile statului, autoritățile comunității locale și cei care dețin autoritate publică decid asupra drepturilor sau obligațiilor și beneficiilor persoanelor fizice și juridice, în cazul în care legea nu prevede o altă formă de protecție juridică pentru o chestiune specifică.

Dacă nu este prevăzută o altă formă de protecție juridică, instanța competentă să verifice actele administrative decide și asupra legalității acțiunilor și actelor individuale care încalcă drepturile constituționale ale persoanei.

Art. 158. CARACTERUL DEFINITIV AL HOTĂRÂRILOR JUDECĂTOREȘTI

Raporturile juridice reglementate printr-o decizie definitivă a unei autorități a statului pot fi anulate, abrogate sau modificate numai în cazurile și prin procedurile prevăzute de lege.

Art. 159. AVOCATUL POPORULUI

Pentru protejarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în relația cu autoritățile statutului, autoritățile locale autonome și titularii autorității publice, se stabilește prin lege funcția de Avocat al Poporului.

Avocați ai poporului specializați pentru anumite domenii pot fi stabiliți prin lege.

CAPITOLUL VIII

Curtea Constituțională

Art. 160. COMPETENȚELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Curtea Constituțională decide cu privire la:

- conformitatea legilor cu Constituția;
- conformitatea legilor și a altor reglementări cu tratatele ratificate și cu principiile generale ale dreptului internațional;
- conformitatea reglementărilor cu Constituția și cu legile;
- conformitatea reglementărilor comunității locale cu Constituția și cu legile;
- conformitatea actelor generale emise pentru exercitarea autorității publice cu Constituția, legile și reglementările;
- plângerile care au ca obiect constituționalitatea determinate de încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin acte individuale;
- conflictele de competență dintre stat și comunitățile locale și între comunitățile locale;
- conflictele de competență dintre instanțe și alte autorități ale statului;
- conflictele de competență dintre Adunarea Națională, Președintele Republicii și Guvern;
- neconstituționalitatea actelor și activităților partidelor politice;
- precum și alte aspecte atribuite Curții Constituționale prin prezenta Constituție sau prin lege.

În procesul de ratificare a unui tratat, la propunerea Președintelui Republicii, a Guvernului sau a unei treimi din deputații din cadrul Adunării Naționale, Curtea Constituțională emite un aviz privind conformitatea respectivului tratat cu Constituția. Adunarea Națională are obligația de a respecta avizul Curții Constituționale.

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, Curtea Constituțională decide asupra unei plângeri care are ca obiect constituționalitatea numai dacă au fost epuizate căile legale de atac. Curtea Constituțională decide asupra admisibilității de principiu a unei plângeri constituționale pe baza criteriilor și procedurilor prevăzute de lege.

Art. 161. ABROGAREA UNEI LEGI

În cazul în care Curtea Constituțională stabilește că o lege este neconstituțională, respectiva lege este abrogată integral sau parțial. Această abrogare intră în vigoare imediat sau într-o perioadă de timp stabilită de Curtea Constituțională. Această perioadă de timp nu poate depăși un an. Curtea Constituțională anulează sau abrogă alte reglementări ori acte generale care sunt neconstituționale sau care contravin legii. În condițiile stabilite de lege, până la emiterea unei decizii definitive, Curtea Constituțională poate suspenda integral sau parțial aplicarea unui act a cărui constituționalitate sau legalitate face obiectul verificării.

În cazul în care, cu ocazia judecării unei plângeri având ca obiect constituționalitatea, Curtea Constituțională stabilește că o reglementare sau un act general este neconstituțional(ă), atunci, potrivit prevederilor de la primul alineat al prezentului articol, Curtea Constituțională poate anula sau abroga respectiva reglementare sau respectivul act.

Efectele juridice ale deciziilor Curții Constituționale sunt reglementate prin lege.

Art. 162. PROCEDURA ÎN FAȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

Procedura în fața Curții Constituționale este reglementată prin lege.

Legea stabilește cine poate iniția procedura în fața Curții Constituționale. Orice persoană care demonstrează un interes legal poate solicita inițierea procedurii în fața Curții Constituționale.

Curtea Constituțională decide cu votul majorității judecătorilor săi, în afara cazului în care Constituția sau legea prevede altfel în cazuri individuale. Curtea Constituțională poate decide inițierea procedurii în urma unei plângeri constituționale cu un număr mai mic de judecători conform prevederilor legale.

Art. 163. COMPUNERE ȘI ALEGERE

Curtea Constituțională este formată din nouă judecători, aleși la propunerea Președintelui Republicii de Adunarea Națională în modalitatea prevăzută de lege.

Judecătorii sunt aleși dintre experții în drept.

Președintele Curții Constituționale este ales de judecători din rândul lor pentru un mandat de trei ani.

Art. 164. ÎNCETAREA ANTICIPATĂ A MANDATULUI DE JUDECĂTOR LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Mandatul judecătorului de la Curtea Constituțională poate face obiectul încetării anticipate în modalitatea prevăzută de lege numai dacă:

- dacă judecătorul solicită el însuși acest lucru;
- dacă judecătorul este condamnat la pedeapsa cu închisoarea pentru o infracțiune sau din cauza pierderii permanente a capacității de exercitare a funcției.

Art. 165. MANDATUL JUDECĂTORILOR

Judecătorii Curții Constituționale sunt aleși pentru un mandat de nouă ani. Judecătorii Curții Constituționale nu pot fi realeși.

La expirarea mandatului pentru care a fost ales un judecător al Curții Constituționale, acesta continuă să își îndeplinească îndatoririle până la alegerea unui nou judecător.

Art. 166. INCOMPATIBILITATEA FUNCȚIEI

Funcția de judecător al Curții Constituționale nu este compatibilă cu alte funcții publice în cadrul organelor statului, al organelor autonomiei locale sau al cadrul organelor partidelor politice și nici cu alte funcții și activități care, potrivit legii, nu sunt compatibile cu funcția de judecător al Curții Constituționale.

Art. 167. IMUNITATE

Judecătorii Curții Constituționale se bucură de aceeași imunitate conferită membrilor Adunării Naționale. Adunarea Națională decide cu privire la această imunitate.

CAPITOLUL IX

Procedura de revizuire a Constituției

SI

Art. 168. PROPUNEREA DE INIȚIERE A PROCEDURII

Propunerea de inițiere a procedurii de revizuire a Constituției poate fi prezentată de 20 de deputați ai Adunării Naționale, de Guvern sau de cel puțin 30.000 de alegători.

Această propunere este tranșată de Adunarea Națională cu votul majorității a două treimi din deputații prezenți.

Art. 169. ACTELE DE REVIZUIRE A CONSTITUȚIEI

Adunarea Națională adoptă acte de revizuire a Constituției cu o majoritate de două treimi din voturile tuturor deputaților.

**Art. 170. CONFIRMAREA REVIZUIRILOR CONSTITUȚIONALE
PRIN REFERENDUM**

Adunarea Națională trebuie să prezinte alegătorilor o propunere de revizuire a Constituției, spre a fi adoptată în cadrul unui referendum, dacă acest lucru este solicitat de cel puțin 30 de deputați. O propunere de revizuire a Constituției este adoptată prin referendum dacă votul majorității alegătorilor a fost exprimat în favoarea acesteia, cu condiția ca la referendum să fi participat majoritatea alegătorilor.

Art. 171. PROMULGAREA REVIZUIRILOR CONSTITUȚIONALE

Revizuirea Constituției intră în vigoare la promulgarea ei în Adunarea Națională.

**CAPITOLUL X
Dispoziții tranzitorii și finale**

Art. 172

Prezenta Constituție intră în vigoare la data promulgării.

Art. 173

Prevederile prezentei Constituții se aplică din ziua promulgării sale, în afara cazului în care actul constituțional de aplicare a prezentei Constituții prevede altfel.

Art. 174

Se va adopta un act constituțional pentru aplicarea prezentei Constituții și pentru asigurarea tranziției la aplicarea prevederilor acesteia.

Actul constituțional este adoptat cu votul majorității a două treimi din numărul total al deputaților din toate Camerele Adunării Republicii Slovenia.

ACTELE CONSTITUȚIONALE DE REVIZUIRE A CONSTITUȚIEI REPUBLICII SLOVENIA

Actul constituțional din 1997 de modificare a articolului 68 din Constituția Republicii Slovenia

Adoptat la 14 iulie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 42/97).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I), articolul 68 se modifică și va avea următorul conținut:

„Străinii pot dobândi drepturi de proprietate imobiliară în condițiile prevăzute de lege sau, dacă acest lucru este prevăzut în tratatele ratificate de Adunarea Națională, pe bază de reciprocitate.

Legile și tratatele menționate la alineatul precedent sunt adoptate de Adunarea Națională cu votul majorității de două treimi din deputați.”

II

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională.

Actul constituțional din 2000 de modificare a articolului 80 din Constituția Republicii Slovenia

Adoptat la 25 iulie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 66/2000).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I și 42/97), se introduce al cincilea alineat al articolului 80, care va avea următorul conținut:

„Exceptând deputații comunităților etnice, deputații sunt aleși potrivit principiului reprezentării proporționale, un prag electoral de patru procente fiind necesar pentru alegerea în Adunarea Națională, luând în considerare faptul că alegătorii au o influență decisivă asupra alocării locurilor către candidați.”

II

În anul 2000 și până la intrarea în vigoare a unui amendament al legii care reglementează alegerile în Adunarea Națională, alegerile deputaților în Adunarea Națională vor avea loc potrivit Legii privind alegerile în Adunarea

Națională (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 44/92, 60/95, 67/97 – Decizia Curții Constituționale) prin care: listele de candidați care obțin mai puțin de patru procente din numărul total al alegătorilor din țară nu vor fi luate în considerare în alocarea locurilor; cota abaterii se aplică în alocarea locurilor în circumscripții electorale în baza articolului 90 din Legea privind alegerile în Adunarea Națională; potrivit articolului 92 din aceeași lege, în alocarea locurilor la nivelul statutului va fi luată în considerare suma voturilor exprimate pentru aceleași liste de candidați, cu condiția ca acestea să fi fost votate în două sau mai multe circumscripții electorale, prin care aceiași liste de candidați îi este alocat un număr de locuri egal cu diferența dintre numărul de locuri care ar fi fost alocate în baza sumei voturilor primite la nivel de stat și numărul de locuri primite în circumscripțiile electorale; în alocarea locurilor la nivelul statului, nu se aplică al doilea alineat al articolului 93 din aceeași lege.

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională.

Actul constituțional din 2003 de modificare a capitolului I și ale articolelor 47 și 68 din Constituția Republicii Slovenia (UZ3a, 47, 68)

Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 24/03 din 7 martie 2003

I

Art. 1

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia, nr. 33/91-l, 42/97 și 66/2000), după articolul 3 se introduce un nou articol, Articolul 3a, care va avea următorul conținut:

Articolul 3a. „În baza unui tratat ratificat de Adunarea Națională cu votul majorității de două treimi din deputați, Slovenia poate transfera exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane unor organizații internaționale care au la bază respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a democrației și a principiilor statului de drept și poate încheia o alianță defensivă cu diferite state care au fundament respectarea acestor valori.

Înainte ratificării unui tratat menționat la alineatul de mai sus, Adunarea Națională poate convoca un referendum. O propunere este adoptată în cadrul unui referendum dacă votul valabil al majorității alegătorilor a fost exprimat în favoarea acesteia. Adunarea Națională are obligația de a respecta rezultatul referendumului. Dacă acest referendum a avut loc, nu poate fi convocat un referendum privind legea de ratificare a tratatului respectiv.

Actele juridice și deciziile adoptate în cadrul organizațiilor internaționale cărora Slovenia le-a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane vor fi aplicate în Slovenia în baza reglementării legale a acestor organizații.

În cadrul procedurilor de adoptare a actelor juridice și a deciziilor în cadrul organizațiilor internaționale cărora Slovenia le-a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane, Guvernul va informa în mod prompt Adunarea Națională cu privire la propunerile de acte și decizii, precum și cu privire la propriile activități. În această privință, Adunarea Națională poate adopta poziții pe care Guvernul le va lua în considerare în activitățile sale. Relația dintre Adunarea Națională și Guvern, care rezultă în baza prezentului alineat va fi reglementată în detaliu printr-o lege adoptată cu votul majorității de două treimi din deputații prezenți.”

Art. 2

Articolul 47 se modifică și va avea următorul conținut:

„Niciun cetățean al Sloveniei nu poate fi extrădat sau predat decât dacă această obligație de extrădare sau predare rezultă dintr-un tratat prin care, potrivit prevederilor primului alineat al Articolului 3a, Slovenia a transferat exercitarea unei părți a drepturilor sale suverane către o organizație internațională.”

Art. 3

Articolul 68 se modifică și va avea următorul conținut:

„Străinii pot dobândi drepturi de proprietate imobiliară în condițiile prevăzute de lege sau de tratatele ratificate de Adunarea Națională.”

II

Legea privind referendumul și inițiativa cetățenilor (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 15/94, 13/95 - decizia Curții Constituționale, 34/96 – decizia Curții Constituționale, 38/96, 43/96 decizia Curții Constituționale, 59/2001 și 11/2003 – decizia Curții Constituționale) trebuie armonizată cu prezentul act constituțional în termen de un an de la intrarea sa în vigoare.

Până la armonizarea Legii privind referendumul și inițiativa cetățenilor, referendumurile menționate la articolul 1 al prezentului act constituțional (al doilea alineat al articolului 3a al Constituției) se vor organiza în baza prevederilor Capitolului III din Legea privind referendumul și inițiativa cetățenilor.

Pentru organizarea referendumurilor privind aderarea Sloveniei la Uniunea Europeană și la Organizația Tratatului Nord-Atlantic, se aplică prevederile articolului 1 al prezentului act constituțional (al doilea alineat al articolului 3a al Constituției) și ale Capitolului III din Legea privind referendumul și inițiativa cetățenilor.

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională a Republicii Slovenia.

Actul constituțional nr. 1 din 2004 de modificare a articolului 14 din Constituția Republicii Slovenia (UZ14)

Adoptat la 15 iunie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 69/04 din 24 iunie 2004).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I, 42/97, 66/2000 și 24/03), la primul alienat al articolului 14, după cuvintele „statut social” se introduce o virgulă și cuvântul „dizabilitate”.

II

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională.

Actul constituțional nr. 2 din 2004: de modificare a articolului 43 din Constituția Republicii Slovenia (UZ43)

Adoptat la 15 iunie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia, nr. 69/04 din 24 iunie 2004).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I, 42/97, 66/2000 și 24/03), la articolul 43, se introduce un nou alineat, al patrulea, care va avea următorul conținut:

„Legea prevede măsuri pentru încurajarea egalității de șanse între bărbați și femei pentru a candida la alegerile în funcții din cadrul autorităților de stat și al autorităților comunității locale.”

II

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională.

Actul constituțional nr. 3 din 2004 de modificare a articolului 50 din Constituția Republicii Slovenia (UZ50)

Adoptat la 15 iunie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 69/04 din 24 iunie 2004).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia, nr. 33/91-I, 42/97, 66/2000 și 24/03) primul alineat al articolului 50 se modifică și va avea următorul conținut:

„Cetățenii au dreptul la securitate socială, inclusiv dreptul la pensie, în condițiile prevăzute de lege.”

II

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională.

Actul constituțional din 2006 de modificare ale articolelor 121, 140 și 143 din Constituția Republicii Slovenia (UZ121, 140, 143)

Adoptat la 20 iunie 2006 și intrat în vigoare la 27 iunie 2006 (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 68/06 din 30 iunie 2006).

I

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, și 69/04) următoarele prevederi se modifică:

Art. 1

Titlul Articolului 121 se modifică și va avea următorul conținut: „Autoritățile publice”.

Primul alineat este șters.

Al doilea alineat se modifică și va avea următorul conținut:

„Persoanele fizice și juridice pot fi investite, prin lege sau în baza legii, cu autoritatea publică de a îndeplini anumite îndatoriri ale administrației de stat.”

Art. 2

Al doilea alineat al articolului 140 se modifică și va avea următorul conținut:

„Prin lege, statul poate transfera localităților îndeplinirea unor îndatoriri specifice din competența statului, cu condiția să asigure și resursele financiare care să le permită să facă acest lucru.”

Art. 3

Titlul articolului 143 se modifică și va avea următorul conținut: „Regiuni”.

Articolul 143 se modifică și va avea următorul conținut:

„O regiune este o comunitate locală autonomă care gestionează afaceri locale de importanță mai mare, precum și anumite afaceri de importanță regională prevăzute de lege.

Regiunile sunt înființate în baza unei legi care stabilește și teritoriul, capitala și numele acestora. Această lege este adoptată de Adunarea Națională cu votul

majorității de două treimi din deputații prezenți. Participarea localităților trebuie garantată în cadrul procedurii de adoptare a legii.

Prin lege, statul poate transfera regiunilor îndeplinirea unor îndatoriri specifice din competența statului cu asigurarea resurselor financiare care să le permită să facă acest lucru.”

II

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională a Republicii Slovenia.

Actul constituțional de modificare ale articolelor 90, 97 și 99 din Constituția Republicii Slovenia (UZ90, 97, 99)

I.

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 și 68/06) următoarele prevederi se modifică:

Art. 1

Primul alineat al articolului 90 se modifică și va avea următorul conținut: „Adunarea Națională convoacă un referendum cu privire la intrare în vigoare a unei legi pe care a adoptat-o, dacă acest lucru este cerut de cel puțin patruzeci de mii de alegători.”

Al doilea alineat al acestuia se modifică și va avea următorul conținut:

„Referendumul nu poate fi organizat cu privire la:

- legi referitoare la măsuri urgente necesare pentru asigurarea apărării statului, securității sau eliminării consecințelor unor dezastre naturale;
- legi referitoare la taxe, taxe vamale și alte sarcini fiscale obligatorii și legi adoptate pentru punerea în aplicare a bugetului de stat;
- legi referitoare la ratificarea tratatelor internaționale;
- legi prin care se elimină neconstituționalitatea unor prevederi în materia drepturilor omului și libertăților fundamentale sau alte prevederi neconstituționale.

Al patrulea alineat al acestuia se modifică și va avea următorul conținut:

„O lege este respinsă prin referendum dacă împotriva ei s-a exprimat prin vot valabil majoritatea alegătorilor, cu condiția ca măcar o cincime din numărul total al alegătorilor să fi votat împotriva ei.”

Art. 2

A patra liniuță a primului alineat din articolul 97 se elimină.

Art. 3

A doua propoziție a celui de-al doilea alineat din articolul 99 se elimină.

II.

Legea privind referendumul și inițiativa populară (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 26/07 – textul oficial consolidat) se armonizează cu Articolul 1 al prezentului act constituțional în termen de un an de la intrarea sa în vigoare.

Până la armonizarea Legii privind referendumul și inițiativa populară, prevederile articolului 1 al prezentului act constituțional se aplică direct *mutatis mutandis* împreună cu aplicarea Legii privind referendumul și inițiativa populară. Până la armonizarea Legii privind referendumul și inițiativa populară, articolul 21 al Legii privind referendumul și inițiativa populară se aplică *mutatis mutandis* astfel încât Curtea Constituțională decide asupra oricărui litigiu dintre inițiatorul unui referendum și Adunarea Națională, dacă aceasta din urmă respinge o cerere de convocare a unui referendum legislativ.

Prevederile articolului 1 din prezentul act constituțional nu se aplică inițiativelor menționate la articolul 11 și cererilor menționate la articolul 12 din Legea privind referendumul și inițiativa populară, depuse înaintea intrării în vigoare a prezentului act constituțional.

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională a Republicii Slovenia.

Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 47/13 din 31 mai 2013

Actul constituțional de modificare a articolului 148 din Constituția Republicii Slovenia (UZ148)

I.

În Constituția Republicii Slovenia (Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, și 68/06), articolul 148 se modifică și va avea următorul conținut:

Art. 148. BUGETELE

Toate veniturile și cheltuielile statului și ale comunităților locale pentru finanțarea cheltuielilor publice trebuie incluse în bugetele lor.

Echilibrul între veniturile și cheltuielile tuturor bugetelor statului trebuie asigurat pe termen mediu fără a se recurge la împrumuturi. Abateri temporare de la acest principiu sunt permise doar în situații excepționale care afectează statul.

Modalitatea și termenele de punere în aplicare a principiului menționat în alineatul precedent, criteriile pentru identificarea situațiilor excepționale și

modul de reacție față de acestea vor fi stabilite printr-o lege adoptată de Adunarea Națională cu majoritatea a două treimi din numărul deputaților.

Dacă nu a fost adoptat bugetul până în prima zi în care acesta trebuia să intre în vigoare, beneficiarii finanțați de la buget sunt finanțați temporar potrivit bugetului anterior.

II.

Adunarea Națională adoptă legea la care se face referire la al treilea alineat al articolului 148 modificat din Constituție în termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului act constituțional.

Al doilea alineat și legea la care se face referire la al treilea alineat al articolului 148 modificat din Constituție se aplică prima dată pentru întocmirea bugetelor statului pentru anul 2015. Obligația de ajustare graduală pentru pregătirea bugetului de stat pentru anul 2015 în baza articolului 148 modificat intră în vigoare odată cu promulgarea prezentului act constituțional.

Prezentul act constituțional intră în vigoare la promulgarea sa în Adunarea Națională a Republicii Slovenia.

Monitorul Oficial al Republicii Slovenia nr. 47/13 din 31 mai 2013